

LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Tel. Michigan 1-6887
Area Code 212

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jamai-
ca, N. Y., under the
Act of March 3, 1879

LAISVE

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVE—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalyje Queens apskrities (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje 12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

No. 62

★ ★ ★ ★ ★

Pentadienis, Rugpiūčio (August) 22, 1969, Ozone Park, N. Y. 11417

★ ★ ★ ★ ★

Metai 58-iejį

KRISLAI

Kurlink Tailandas?
Pentagonas slepia sutartį
Socialistinė prekyba
Amerika trukdo prekybą
Tikimasi atoslūgio
— J. Gasiūnas —

Tailando svarbus politikas, demokratinės partijos vadovas ir buvęs premjeras R. Seni Pramojo priminė Nixono administracijai, kad Tailandas stovi tarp Jungtinių Valstijų ir komunizmo, o kito pasirinkimo visai nėra.

Jis pasakė, kad 20 procentų Tailando žmonių turi daug daugiau turto ir pajamų, negu 80 procentų, kurie yra fermeriai, kurie reiškia didelio nepasitenkinimo valdžios politiką.

„Jeigu valdžia nepasisaugos, fermeriai pasiduos komunistų vadovybei“, sako Pramojo. Tuomet jau bus bloga Tailando turčiams ir Jungtinėms Valstijoms.

Ar bereikia atviriau pasakyti, ką turi dabar daryti prez. Nixono administracija, kad galėtų komunistinį pavojų pašalinti.

Daugiau finansinės paramos, daugiau ginklų, daugiau militarinės jėgos prieš Tailando partizanų, kurie priešiškai skaitomi visi komunistais, kaip ir Pietų Vietnamo partizanai.

Labai panašu, kaip buvo prieš porą dešėtu metų Vietnam. Prez. Nixono pažadai remti Tailando reakcinę valdžią kaip tik ir veda prie sukūrimo naujo Vietnamo.

Kaik galima išaiškinti tokį atsitikimą, kuomet Pentagonas atsisakė parodyti Jungtinių Valstijų ir Tailando sutarties tekstą net senatiniams užsienio reikalų komitetui.

Pentagono viršininkai tik paaiškino, kad tai yra slapta militarinė sutartis, o slaptybiu niekam neišduodama, ir baigta. Senatorius Church patestuodamas išėjo iš Pentagono patalpų.

Dabar kiekvienam baisu pagalvoti, ar nėra pasižadėta sutartyje, kad Jungt. Valstijos gins Tailandą nuo „iš lauko ir vidaus priešų“, kaip pasakė Tailando sostinėje prez. Nixonas. Vietnam karas nebaigtas, o jau Amerikos „pakraukla“ Tailande laukia kibirkšties.

Meksikos populiariame žurnale „Siempre“ kolumnistas C. L. Seseña rašo:

„Vienas pagrindinių principų socialistinių kraštų užsienio prekybos ryšiuose — tai prekyba su visomis valstybėmis, nepriklausomai nuo jų socialinės — ekonominės santvarkos. Tarybu Sąjunga nenukrypda laikosi šio principo, ir tai aukštai vertina jos partneriai. Atsakingi tarybiniai darbuotojai ir ekonomistai, su kuriais man yra teke šnekėtis, pabrėžia, kad prekybiniai mainai su visu pasauliu — vienas svarbiausių Tarybų Sąjungos ekonominės politikos principų. Jis naujovės tiek socialistiniams kraštams, tiek ir visoms pasaulio valstybėms.“

Tarybų Sąjunga todėl turi (Tas 6-me puslapyje)

Šiaurinėje Airijoje

tebesitęsia kovos

Belfast. — Šiaurės Airijos ministras pirmininkas James Chichester-Clark sušaukė visuomenininkus į pokalbį surasti būdus, kaip sugrąžinti taiką ir susipratimą šioje beprasmiškoje kovoje.

Romos katalikų kardinolas Conway atsisakė dalyvauti. Bet dalyvavo 20 vadų, kurių tarpe buvo ir katalikų atstovybė, ir po trijų valandų diskusijų, nutarta suorganizuoti komitetą iš atstovų nuo bažnyčių, industrijų, universitetų ir kitokių profesijų.

Katalikai palaidojo penkis žmones, jų tarpe du vaikus — 9 ir 15 metų; o protestantai palaidojo vieną.

Britų Armija pranešė, kad iki ketvirtadienio atvyks dar 2,000 kareivių į Šiaurės Airiją, o tai sudarys 6,000 armiją.

Airija kreipėsi į Jungtines Tautas, prašydamą interencijos šiame klausime.

New Yorke eina piketas prie Britų konsulato, tarpais susidaro net 200 žmonių. Vienu tarpu apie aštuoni piketuotojų įsiveržė į konsulatą. Ten konsulas Antony G. R. Rouse juos priėmė su cigaretėmis, davė vandens išsigerti ir sakė perduosiąs jų reikalavimus Britų ambasadai Washingtone.

Sakoma, kad mūšiuose dalyvauja ir Airijos Respublikos armija, nors tikrų davinių nėra.

Ispanijoje įkalinti penki

amerikiečiai

Madridas. — Penki studentai iš New York State Maritime Academy, kuri randa Fort Schuyler, N. Y., nuteisti šešiams mėnesiams kalėjimo už „įžeidimą Ispanijos vėliavos“.

Studentai atvyko mokyklos laivu ir išlipę iš laivo įsijungė į parodą birželio 21 d. Sakoma, jie dalyvavdami paradoje tempė Ispanijos vėliavą žeme.

Kaltinamieji sako, kad jie net nežinoję kaip atrodo Ispanijos vėliava ir nebuvę į tai būti atskirti nuo šeimos. Vienok, jis sakė, jis norėtų pasilikti erdvės programoje čia žemėje.

Collins jau daugiau

nebe skris į erdvę

Houston, Texas. — Astronautas Mike Collins, kuris tik sugrįžo iš kelionės Apollo 11 erdvėlaiviu į Mėnulį, pasakė, kad tai buvusi jo paskutinė kelionė į erdvę. Jis prieš trejus metus skrido su Gemini misija.

Collins, 38 metų amžiaus, sakė jis nenorįs vėl pereiti į ilgų mėnesių treniruotę ir būti atskirtu nuo šeimos. Vienok, jis sakė, jis norėtų pasilikti erdvės programoje čia žemėje.

Hollywood, Fla. — Nacionalio Futbolo Lygos viršininkas Ralph Morcroft išmetė iš varžybinio žaidimo Chicago meškų lygos narį Dick Butkų. Sakoma, kad Butkus įkandęs kitam futbolininkui pirštą, bet Morcroft apie tai nenori kalbėti. Jis sako tik tiek: „Butkus buvo išmestas už nesportiską elgesį“.

41 milijonas amerikiečių, vyresnių kaip 16 metų amžiaus, niekada neina į kiną. Tai pareiškė JAV kinematografininkų sąjunga,

Tarybų Sąjungos

TU-144 Lėktuvas

Grupė Amerikos biznierių nuvyko į Maskvą apžiūrėti naujo tarybinio lėktuvo ir sugrįžo labai užimponuoti.

Lėktuvu TU-144 greitis bus apie 1,550 mylių į valandą, pasažierių galės turėti iki 122, o gal dar padidins. Lėktuvas labai tykus sulyginus su Prancūzijos Concorde ir Amerikos Boeing SST, kurie dabar gaminami. Manoma, kad TU-144 kaina bus apie 20 milijonų dolerių.

Svarbiausia, tai kad TU-144 pradės kursuoti už 18 mėnesių, o Concorde tik 1972 metais. Boeing SST numatoma turėti tik apie 1976-1978 metais.

Didžiausias lėktuvų kompanijoms rūpestis, tai ar Tarybų Sąjunga šiuos lėktuvus pardavinės.

KABLEGRAMOS IŠ LIETUVOS

Naujesiems mokslo metams

Vilnius. — Vaizdo spaustuvė baigė spausdinti paskutiniuosius vadovėlius, skirtus naujesiems mokslo metams.

Siemet Lietuvos moksleiviams pateikiama 144 pavadinimų vadovėliai, kurių bendras tiražas — daugiau kaip 3 milijonai egzempliorių. Pirmą kartą išleistas Jurginio ir Merkio paruostas Lietuvos TSR istorijos vadovėlis, Gaigalaitės ir Zepkaitės Lietuvos TSR istorija, muzikologo Gaudrimo redaguotas muzikos vadovėlis ir kiti.

Dalyvavo esperantininkų kongrese

Vilnius. — Helsinkyje, Suomijoje, pustrčio tūkstantčio žmonių iš beveik 40 šalių dalyvavo pasauliniame esperantininkų kongrese.

Tarybinės delegacijos sudėtyje buvo ir du vilniečiai mokslininkai. Tai teismo ekspertizės instituto mokslinis bendradarbis Romas Greicius ir epidemiologijos mikrobiologijos ir higienos

Ką parodo įvairių organų

persodinimo rezultatai

Nors tikrai negalima pasakyti, kad yra vedama palta organų persodinimų istorija, bet maždaug priimtina sutrauka tokia:

Sirdžių — 140 persodinimų, ir 32 gyvi.

Plaučių — 20 persodinimų, vienas gyvas.

Kasos (pancreas) — 10 persodinimų, vienas gyvas.

Kepenys — 100 persodinimų, 14 gyvų.

ir į užsienio šalis.

Dabar savo naujuosius darbus tauragiškai pateikė tradicinei žemaitijos liaudies menininkų darbų parodai Kretingoje. Čia lankytojai pamatys Antano Bagdono, Prano Kundroto, Prano Šaulio, Kazimiero Paulausko ir kitų liaudies menininkų medžio drožėjus. Savo darbus taip pat eksponuos trys mezgėjos bei audėjos ir trys dailininkai.

Iš viso tauragiškiai šiai parodai paskyrė daugiau

Uraganas “Camille” padarė

daug žalos

Nacionalinis Uraganų Centras pranešė, kad “Camille” buvo antras stipriausias uraganas JAV nuo to laiko, kai Oro Biuras pradėjo vesti rekordus 1886 metais. 1935 metų uraganas buvo stipresnis, kuris praužė per Floridą, užmušdamas 405 žmones.

“Camille” daugiausia žalos padarė Mississippi valstijoje. Prez. Nixonas paskelbė visą valstiją “disaster area” ir paskyrė vieną milijoną dolerių pašalpos.

Manoma, užmuštųjų skaičius sieks virš 200. Tūkstantčiai žmonių liko be namų Mississippi, Louisiana ir Alabama valstijose. Didelė dalis miestų ir miestelių prie Meksikos įlankos liko

Taikos piketas prie Nixono

vasarvietės

San Clemente, Calif. — Keili tūkstantčiai kaliforniečių demonstravo prieš Vietnam karą prie Nixono Vakariųjų Baltųjų Namų.

Nixonas per demonstraciją buvo namie, bet išvyko helikopteriu į kitą vasarvietę (Palm Springs) prieš demonstracijos pabaigą.

Po demonstracijos visi dalyviai persikėlė į San Clemente valstijos parką, kur buvo kalbos. Kalbėtojai sakė, kad tai ne paskutinė demonstracija prie Nixono vasarvietės. Sakė kalbėtojai: “Demonstruosime iki šalis atgaus savo protą”.

Degantis džetas nusileido laimingai

Hanover, Vokietija. — Britanijos reaktyvnis lėktuvas su 84 pasažieriais, nusileido laimingai po to, kai užsidegė bagažų vieta. Niekas nebuvo sužeistas.

10,000 žmonių žuvo taifūne

HongKong. — Sakoma, kad daugiau kaip 10,000 žmonių žuvo Kwangtung provincijoje, Kinijoje, praėjusį mėnesį, kai taifūnas “Viola” užliejo daug kaimų.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Maskva. — Rugpiūčio 19 d. Tarybų Sąjunga paleido į erdvę satelitą be žmogaus Cosmos 294. Jis skrenda 125 iki 216 mylių virš Žemės. Vakarų ekspertai mano, kad satelitas sveria apie 4 tonus ir sugrįš į Žemę už apie 8 dienų. Vienas apskridimas aplink Žemę užima 89.8 minučių laiko.

Hong Kong. — Pekinas kaltina Maskvą 429 incidentais prie pasienio ruožto, įvykusiems per birželio ir liepos mėnesius, ir įtaria ruošimu užpulti Kiniją. Tarybų Sąjungos Saugumo ministras

be elektros, dujų ir gėrimui vandens.

Louisiana valstijoje, miestelis Buras veik nušluotas nuo žemėlapių. Bogalusa miestas liko be elektros ir vandens.

190 mylių stiprumo vėjas paėmė tris okeano laivus nuo prieklauskos ir pasodino juos ant kranto lyg tai būtų valtėlės. Nunešta pusė bažnyčios Biloxi, Miss. o kita pusė pasiliko kaip niekur nieko. Medžiai buvo išversti, kurie per metų metus pernešė visokias vėtras. Ir vėjo nunešti už 70 mylių. Šimtai medinių namų buvo paversti į laužus. Kilo gaisrai, o gaisragesiai negalėjo prie jų prieiti.

Rastas kūnas po 50,000 m.

Nazareth, Izraelis. — Archeologai sako radę kūną vaiko tarp 10 ir 13 metų, kuris buvo palaidotas prieš 50,000 metų.

Šalia vaiko skeleto grabe rado ragus kokio tai žvėries ir akmenų. Manoma, kad tai buvo auka dievams, kuri buvo pašvęsta eiti į “kitą pasaulį” su vaiku.

Evian-Les-Bains, Prancūzija. — Rugpiūčio 19 d. Prancūzijos laivas nuskendo Lake Geneva. Šis laivas vežė atostogaujančias mergaites. Atrodo, kad 12 mergaičių ir 7 suaugusieji nuskendo. Laive buvo 53 žmonės. Iš jų 31 buvo mergaitės tarp 12 ir 15 metų amžiaus, visos Metz miestelio, Prancūzijoje.

Pašalpos gavėjams nebūtina įsileisti pašalpos darbuotojų į namus

Federalinis Teismas nutarė, kad negalima sulaikyti pašalpą šeimai vien tik todėl, kad neįsileido darbuotojo iš pašalpos departamento į namus.

Washington advokatai mano, kad šis Teismo sprendimas labai svarbus ir pagelbės daugeliui biednųjų.

Darien, Conn. — Trečiądienio vakare, 8:20 val., susikūlė du New Haven linijos pasažieriniai traukiniai tarp Darien ir New Canaan, Conn. Dar neišaiškinta, kodėl abu traukiniai ėjo tais pačiais bėgiais vienas priešais kitą. Vienas buvo tuščias, o kitas pilnas žmonių. Baisiai sužaloti keli vagonai, ir dar tikrai nežinoma, kiek užmuštųjų, bet jau surado 4, o sužeistųjų nugabenta į apylinkės ligonines 32.

LAISVE

LITHUANIAN
SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N.Y.
Established April 5, 1911

ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year	\$10.00
United States, per 6 months	5.00	Foreign countries, per year	\$12.00
Queens Co., per year	\$10.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	\$5.50
Queens Co., per six months	\$5.50	Foreign countries, 6 months	\$6.50

Ir čia buvo jaunimo protestas

DAUG kalbama ir rašoma apie tai, kas pereitą savaitę įvyko vienoje farmoje viršutinėje New Yorko valstijos dalyje. Ten suplaukė daugiau kaip 350,000 jaunimo ir per tris dienas dainomis ir muzika drebinio jaunimo apylinkę. Jų sąskrydis vadinosi "Woodstock Music and Art Fair." Sakoma, kad vaizdas buvo "baisus." Oras pasitaikė lietingas. Jaunuoliai atradė "apšepę", purviną, nemiegojant. Užplūdo ir užėmė visą apylinkę. Su niekuo "nesiskaitė." Ėjo kur kas norėjo...

Kaip ir kas juos ten sukvietė? Sakoma, kad keturi jauni vyrukai sugalvojo pasidaryti "biznis" iš programos "Muzika ir taika." Gavo turtingą Robert Woodstock, kuris tam pritarė ir pažadėjo juos finansuoti. Už farmą užmokėjo \$50,000 nuomos. Per tris dienas penkiasdešimt tūkstančių dolerių! Graži suma...

Sumanytojai galvojo iš kiekvieno atvykusio jaunulio paimti \$18 įėjimo. Kasdien tikėjosi turėti po 50,000 jaunulio.

Deja, kaip sakytą, suplaukė daugiau 350,000! Kilo problemų. Kaip tu tiek jaunų žmonių priimti ir aprūpinti nakvyneis ir kitais parankumais? Kaip juos suvaldyti ir sukontroliuoti?

Tos milžiniškos jaunų žmonių masės suplaukimas yra dar vienas įrodymas, kaip platus ir gilus mūsų jaunime yra nepasitenkinimas šių dienų gyvenimu. Tas parodo didžiulį nusivylimą ir pasipiktinimą Vietnamo karu ir ginklavimosi varžybomis. Žodžiu, tai buvo mūsų jaunimo prieš tai visą savo rūšies protestas.

Gal nebuvo jo forma gera. Gal to nenorėjo ir šio įvykio organizatoriai. Gali tai labai nepatiktai tiems, kurie nori, kad viešpatautų šventoji ramybė, kol mūsų naujasis prezidentas suras "garbingą kelią" ir garbingą taiką Vietnamui. Bet ši jaunų žmonių minia davė suprasti, kad mūsų gyvenimas negali toliau eiti tuo keliu, kuriuo iki šiol ėjo...

O vis tiek didelis atsieikimas

SU dr. Philip Blaiberg mirtimi laikinai užgeso viltis ilgai žmogui pagyventi su persodinta širdimi. Jis neįsėgavo nė dviejų pilnų metų. Daugelis klausia: Ar apsimokėjo?

Mokslas, žinoma, klausimo taip nestato. Jam apsimoka ir vienos dienos, ir vienos valandos gyvenimo pratimas. Ir jis daro viską, nepaisant skausmų ir kančių, kiekvieno mūsų gyvenimą prailginti. Taip, žinoma, ir reikia.

Medicininis mokslas persodinimo "meną" tobulina, ieško naujų ir geresnių būdų. Tik mums paprastiems žmonėms atrodo keista, kad dr. Blaibergas buvo pirmūnis gauti naują širdį ir ilgai išgyveno. Po to įvykusios operacijos nebedavė tokių džiugių rezultatų. Atrodytų, kad čia mokslo žengimas ne pirmyn, bet atgal.

Kaip ten nebūti, širdies persodinimas yra palyginti jaunos chirurgijos mokslas. Jo niekas nebesulaikys. Netenka abejoti, kad jis žengs pirmyn. Tās jau vienas faktas, kad žmogus su sveima širdimi galėjo gyventi beveik dvidešimt mėnesių, yra milžiniškas pasiekimas.

Bet tai, žinoma, nėra pavadavimas kovos su širdies ligomis. Toje ilgoje ir sunkioje kovoje daug kas laimėta, daug kas pasiekta, bet dar daug kas nežinoma ir nesuprantama.

Itūžę kontrrevoliucionieriai

JUO toliau, tuo darosi aiškiau, kad Čekoslovakijoje kontrrevoliucinius elementus ruošiasi naujomis avantūroms prieš socialistinę santvarką. Iš Pragos pranešama, valdžiai šiomis dienomis pavyko surasti 26 slaptus ginklų sandėlius įvairiose šalies dalyse. Vienoje vietoje sulaukta grupė ginkluotų vyrų, pas kuriuos rastas sąrašas komunistų, kurie numatyti "likvidavimui." Šalyje labai padažnėję nužiūrinių gaisrai. Slaptai platinami gandai, būk Tarybų Sąjunga besiruošianti Čekoslovakiją aneksuoti ir t. t.

Kontrrevoliucionierių tikslas aiškus: sukelti paniką ir suirute, kad sudrumstame vandenyje galėtų pasizvejoti.

Iškurtas kardiologijos institutas

Kauniečių kardiologų, kuriems vadovauja prof. Z. Januškevičius, moksliniai tyrimai žinomi visame pasaulyje. Kaip tik todėl Tarybų Sąjungos Ministrų Tarybos mokslo ir technikos komiteto kolegija nutarė prie Kauno Medicinos instituto įkurti širdies ir kraujagyslių fiziologijos ir pot-

logijos mokslinį tiriamąjį institutą.

Passaic, N. J. — Po savaitės riaušių, kurios prasidėjo rugpjūčio 3 d., kaip buvo išmesta iš apartamentų Mrs. Petra Maldonado, 27 metų amžiaus 11 vaikų motina, miestas pranešė, kad visa tai kainavo \$150,000 padarytais nuostoliais ir \$30,000 policijai už vir-

SMARKIAI
KRITIKUOJA
SPAUDA

James Reston, "New York Times" rugp. 15 d. pašventė visą kolumną išdėstymui savo nuomonės apie senatoriaus Ed. Kennedy nelaimę. Jis aštriai kritikuoja spaudą, kuri nesiliauja ji puolusi ir visai spekuliuojanti apie tą tragediją. Jos atsinešimas pavirto senatoriaus persekiojimu ir nuteisimu.

O jina! jį nuteisti neturi teisės. Ji išreikalavo, kad valdžia tą nelaimę legalizkai išdėstytų ar nustatytų tikrus faktus, su tuo įvykiu susietus. Restono nuomone, dabar reikėtų palaukti, ką tyrinėjimas parodys ir nustatys. Deja, mūsų komercinė spauda, gaudydama sensaciją, neužsidaro burnos ir kepa visokius prasimanymus.

Mr. Reston anaipol neteisinga Kennedžio ir jo aiškinimo apie nelaimę. Jis tą aiškinimą vadina neįtikinamais. Bet jis sako, kad reikia dabar susilaikyti nuo visokių spekuliacijų ir leisti legalizkam procesui eiti be išanksto iškeptų prasimanymų ir spekuliacijų.

AIŠKU KAIP DIENA

Koks ten žmogelis, pasirašęs "J. VLKS," Chicago menševikų laikraštyje piktai smerkia tarybinės santvarkos Lietuvoje šalininkus. Jie, girdi, šukauja visais pašaliais, apie savo laimėjimus ūkių, kultūros ir mokslo srityje, bet jų galvon nestuktelėja tokia mintis, o ko viso tos srityse lietuvių tautų būtų atsiekus, jei ji būtų išlikusi buržuazinė-smetoninė.

Aišku, kad būtų buvę šis tas laimėta ir pasiekta. Tautai kaip tokią nebūtų stovėjusi toje pačioje vietoje, nepaisant, kad ją būtų kanikūsi ir jai traukėsi fašistinė diktatūra. Pav., išpaunų tautą, kurią per daugiau kaip 80 metų smaugia nuožniausia gen. Franko diktatūra, irgi per tą laiką kai ką pasiekė. Bet kas šiandien iš lietuvių linkėtų lietuvių tautai tokio pat likimo, kokiame šiandien randasi Ispanija? Gal tik menševikų laikraščio redaktoriai, bet ne svarūs, padorūs, susipratę lietuviai.

Taip, šis tas būtų buvę pasiekta tos srityje ir Lietuvoje. Bet kaip diena aišku, kad jei šiandien Lietuvą valdytų fabrikantai, dvarininkai ir buožės, kad joje siautėtų nedarbas, kaip siautėjo anais laikais, kad ponai lebatų ir turtėtų, tuo tarpu proletarai, bežemiai ir mažamečiai skurstų skurdė. Kaip diena aišku, kad fašistinėje smetoninėje santvarkoje Lietuva nebūtų pasiekusi nė vieno desimtadalio to, ką per tą trumpą laiką pasiekė tarybinėje santvarkoje ir tarybinių tautų šeimoje.

SVENTIEJI
IR ŠVENTIEJI!

Kanadiečių klerikalų laikraštyje (rugp. 14 d.) net su dviem titulais (su Dr. ir su MIC) J. Vaisnora pletika ilgą pamokslą apie katalikų bažnyčios šventuosius. Nors buvo viešai paskelbta, kad

popiežius šimtus jų nušventino, išmetė juos iš dangaus, bet Vaisnora teigia, kad "neišbrauktas nė vienas šventasis." Kas buvę padaryta, tai kad kai kurie šventieji tapę išbraukti laukan iš liturginio kalendoriaus, ir tuo būdu jų garbinimas dabar neįpralomas. Bet jie pasilieka šventaisiais ir "tikrais patronais" tų, kurie jų vardais esą pasikrikštiję.

Bet taip "aiškiai" visą reikalą išdėstęs, daktaras ar kunigas Vaisnora veikiausia atsiminė, kad čia šventieji yra dalijami į klases, kad kai kurie aiškiai diskriminuojami, paneigiami, žeminami ir t. t. Taip palikti negalima. Bet paramindamas tikinčiuosius, jis tik patvirtina nuomonę, kad ne visi šventieji yra lygūs, kad vieni už kitus šventesni. Jis sako:

"Dabar laisvam pasirinkimui duotas kitas pagrindas: didesnis ar mažesnis šventoji garbinimo paplitimas. Šventieji, kurie turėjo didesnės įtakos ir bažnyčios gyvenimui, kurie yra labiau žinomi bažnyčioje, tų šventės liturgija yra privaloma visiems. Kitų lieka tik pasirinktinė..."

Juk tai didžiausias absurdas. Kam tikinčiajam kreipintis malonės ir žemesnio rangos šventąjį, kuomet jis gali lygiai lengvai prieiti ir dar net po prievarta, prie aukštesnio, įtakingesnio šventojo? Pasėka bus toki, kad šitie šventieji bus perkrauti darbu, o anie taps bedarbiais...

Mums atrodo, kad J. Vaisnora būtų daug geriau padaręs, jeigu būtų tylėjęs ir prietaraujančiais aiškinimais nesikišęs ir popiežiaus reikalus. Užtektų būtų pasakyti "Tėviškės Ziburių" skaitytojams: Ne jums, mieli broliai, suprasti popiežiaus manievrus su šventais, kurių per amžius tiek buvo praveista, jog kai kurių būtinai reikėjo nusikratyti...

TAUTŲ DRAUGYSTĖS
IR BENDRADARBIAVIMO
Pavyzdys

Vilniaus "Tiesoje" (rugp. 9 d.) rašoma:

Lietuvą su Vengrijos Liaudies Respublika sieja geri draugystės ir ekonominio bendradarbiavimo ryšiai. Nemaža dalis mūsų respublikos imonių, mokslinių įstaigų kiekviena diena trūkia prie šios šalies pramonės įrenginių. Chemijos pramonės valdybos projektavimo - konstravimo biure sumontuotos vengrų gamybos organinės chemijos paruošiamoji ir filtravimo laboratorijos. Jonavos azotinių trąšų gamykloje pulkiai dirba kompleksiniai įrengimai karbamidinių dervų gamybai. Lietuvoje gerai užsirekomendavo Vengrijoje pagaminta tikslus matavimo technika, našūs įrenginiai vaistų ir daržovių konservų fabrikams, mėsos kombinatams, istaigoms autobusai, plačiai vartojamos įvairios prekės. Nėlieka skolinga ir Lietuva. Apie 20 respublikos imonių siunčia vengrams preelazines metalo apdirbimo stakles, aukšto markės cementą, baldus, chemijos ir kitą produkciją. Ne kartą vieši pas kitus lankėsi imonių specialistai.

O dabar su naujaisiais cheminiais ir laboratorijų įren-

gimais į mūsų socialinę apyva-
tųjų stambių vengrijos užsienio prekybos susivienijimų atstovai. Vilniečių ir visos respublikos daro žmonių pamogtoje vingio parke tradicini-
heje parodoje vietoje išsiskiria emanuoti rugsčiai atsparus autoklavai su pasaulinio garso firmos "Lampart" ženklais. Si aparatūra turi senas vengrijos pramonės tradicijas. Autoklavai, turėdami nuo 30 iki 12,500 litrų talpą, atitinka aukščiausius šių dienų chemijos pramonės reikalavimus. Todel jiems ir čia, Vilniuje, kaip techninės pažangos pavyzdį, pareikšta žingerama pagalba — jie lankytojiui rodo kelią į parodos salę, kur, be šios firmos, savo gaminius eksponuoja užsienio prekybos susivienijimai "Chemokompleks" ir "Metrimpeks." Parodos lankytojai čia ras dvi naujausias ir tobuliausias veikiančias laboratorijas.

Parodoje taip pat eksponuojama sudėtinga aparatura chemijos, lakų-dažų, plastmasių, farmacijos, maisto pramonės ir žemės ūkio gamykloms.

TILŽEJE PAGERBTAS
FILOSOFAS VYDŪNAS

"Gimtasis kraštas" (rugp. 7 d.) pranešė iš Tilžės:

Prie namo Klaudijaus gatvėje Nr. 15 susirinko didelis būrys Tilžės (dabartinio Sovetskio) gyventojų. Čia buvo atidengta merrorialinė lentelė įžymiam lietuvių rašytojui Viliui Storostai-Vydūnui.

Žodį tarė Lietuvos Rašytojų sąjungos valdybos sekretorius J. Macievičius, trumpai apibūdinęs Vydūno gyvenimo ir kūrybos kelią, priminęs ilgą rašytojo likimą hitlerinų fašistų siautėjimo metais šiame mieste.

Gėles prie memorialinės lentos padėjo mažieji miesto gyventojai, jaunimo organizacijų, kultūros darbuotojų atstovai.

Atidengimo ceremonijoje taip pat dalyvavo Rašytojų sąjungos sekretorius A. Bernotas ir Knygų rūmų darbuotoja A. Rabačiauskaitė, daug padirbėjusi tyrinėdama Vydūno biografiją.

Kolūkiečių namuose
vandantieks

Anykščiai. — "Pergalės" kolūkių centriniėje gyvenvietėje dirba "Lietuvos žemės ūkio technikos" susivienijimo rajono skyriaus montuotojai. Jie veda vandantiekių į žemdirbių namus.

Vandantieks žemdirbiams įvestas "Tarybinio artojo," "Lentno keliu" kolūkiuose. Po 35-40 tūrų turi vandeni Anykščių valstybiniam medelyne, Elmininkų bandymų stotyje.

Mūsų planetoje vienąsėčių ūgėlių žirnių masė 25 kartus didesnė už daugialesčių žirnių masę.

KLaidos atitaisymas

Mano apžvalginiame straipsnyje apie Vytautą Kubiliaus knygą "Salomėjos Neris poetinė kūryba" (šm. "Sviešos" Nr. 2), autorius pavadintąs poetu. Tai netikslu. Pagrindiniai — V. Kubiliaus yra literatūros kritikas. O tai jau skirtingas literatūros žanras. Atsiprašau!

A. Petrka

Laiškai redakcijai

Mielas Drauge!

Kaltas esu, kad taip ilgai nieko neparašiau. Tuo labiau, kad beveik ištisą mėnesį "dykaduoniauju", tai yra esu atostogose. Ši kartą tokios sąlygos susidarė, kad niekur kitur nevažiauvau, kaip tik į Lietuvą, kas buvo maloniausia. Bet tikro atostoginio dykinėjimo taip ir neteko patirti. Nebūdama nei medžiotoju, nei meškerioju, nei grybautoju, tos rūšies malonumų nepažįstu. O turėdamas literatūrinį darbą, dar mėgdamas skaityti, daugiausiai laiko praleidau prie stalo. Tačiau turėjau ir pramogų, apie kurias ir papasakosiu.

Atvykęs į Vilnių liepos viduryje, pabuvau tik keletą dienų. pasidžiaugdamas kaip gražiai auga ir plečiasi mūsų senoji sostinė. Prisiminiau įvykius prieš 25 metus, kada grįžau iš Maskvos į vos tik išvaduotą Vilnių, pusiau sugriautą, lafonais dvokiantį... Bet sveikas ir pats gerai prisimenu tuos vaizdus, nes greit galėsi atžymėti tuos pirmosios kelionės į Tarybų Lietuvą 25-metį. O dabar kur tik žiūri — visur statybos, stiepiasi ir aukštėja didesni, vis prašmatnesni namai,

kuriasi naujos imonės, nauji kultūros ir meno židiniai.

Apie santykius su Lenkija

Meko padalyvauti iškilmingame susirinkime, skirtame Liaudies Lenkijos paskelbimo 25-mečiui pažymėti. Kol įsū lietuviški ir lenkiški dipukiniai politikai tebesipeša ir liežuvinis kardus "tebelaužo" dėl Vilniaus, mes čia puikiai sugyvename ir gražiai bendraujame su Liaudies Lenkija ir jos atstovais.

Beje, prieš pat išvykdamas iš Maskvos, drauge su Genovaitė ir mano kolega I. Spiridonoviu aplankėme didžiulę Liaudies Lenkijos pramonės parodą. Lenkijos Liaudies Respublikos pasiuntinio Ptasinskio lydimis, mes apžiūrėjome gausingus parodos eksponatus, liudinčius apie didelį pramonės išaugimą Lenkijoje.

Išvadavimo suaktyvs

Norėjosi kiek tik galima daugiau pamatyti Lietuvos. tad dūmiau į Palangą, kur jau buvo mano dukte Sigita su šeima. Pačioji autostrada tarp Vilniaus ir Kauno jau baigiama, tad jau už valandos pravažiuojame tą buvusią laikinąją sostinę. Beje, čia jau buvau suspėjęs pabuvoti drauge su leviute Mizariene per pramoginių šokių tarptautinį konkursą, apie ką turbūt jau papasakojo.

Ir Kaunas rugpjūčio 1 d. atšventė savo išvadavimo iš hitlerinų 25-mečio sukaktį. Tokias sukaktis minėjo ir dauguma Lietuvos miestų ir kaimų, nes tada buvo išvaduota didžioji mūsų respublikos dalis, tik mažoji gimtosios Žemaitijos išvadavimas užtruko ligi spalio mėnesio. Šiurpu pagalti apie tą baisų pavojų, kuris gresė lietuvių tautai, jei Tarybinei Armijai nebūtų pasisekę sutriuškinti Hitlerio gaujų, jei būtų laimėjusi jo žmogėdrisioji tautų naikinimo ir pavergimo politika. Paneriai, Kau-

no IX fortas ir po visą Lietuvą išmėtyti milžinkapliai lieka tos politikos baisiais

paminklais ir išpėjimais, kas pasitiki reakcioninku vilionėmis ir svačiomais.

Mūsų gražioji Palanga

Lietuvos perlas Palanga kiekvieną kartą nuvažiuojant stebina ir džiugina naujovėmis. Tuo labiau, kad dvejus metus nebuvau jos matęs. Prisimenu Palangą po baisaus viesulo, kuris padarė daug žalos ilgam ruožui per visą Žemaitiją ligi pat Kauno. Tada įsisiūbavusi Baltija taip nubloškė garsųjį Palangos jūros tilgą, kad pasiliko tik stypsa poliai, bet ir tai žymiai išretinti. O dabar tiltas ne tik atstatytas, bet dar žymiai praplatintas ir pailgintas. Tad daugiau palangiečių gali sutilpti tradicinėje promenadoje saulei leidžiantis į jūrą. Na ir žūmėlis ir margumėlis: tos saulės palydincios vasarotojų minios! Dar gausesnė tu saulės palydovų minia vakarais traukia pajūriu ligi Birutės kalno ir toliau. Kadangi atvykau į Palangą vakarop, tad nuo tokio pasivaikščiojimo ir pradėjau savo trumpą viešnagę.

(Tąsa 4-tam pusl.)

Mielas Drauge!

Jau daugiau kaip dvi savaitės esu Lietuvoje. Tarytum, kad nedaug, bet puseitai jau daug mačiau. Buvau jau Druskininkuose, Palangoje, Klaipėdoje, Trakuose, Verkiuose ir visoje eilėje kitur. Vilnių apla-

čiau beveik skersai išilgai. Daug man padeda Jūsų bičiulis dailininkas Boleslovas Mottusas. Išvedžiojo beveik po visus muziejus. Aprodė senamiesčių architektūrinius paminklus.

Lietuva, jos miestai, pamamos, kultūriniai palikimai, statyba. laimėjimai staciai stebuklingi. Kur tik eini, kur tik staptelėjai, išpūdziai bagažas vis darosi sunkesnis ir sunkesnis. Kaip jie reikės sugromuluoti grįžus namo staciai sukasi galva.

Lankiausi jau kai kuriose redakcijose. Jūsų pažįstami ir draugai siunčia Jums ir visam štabui geriausius linkėjimus. O kaip atrodo, Jūs čia jų turite. Be-

gale.

Mačiausi jau su draugais Kersuliais, Gužu. Taip pat Vilniuje vieši gausi amerikiečių lietuvių turistinė grupė. Kitos laukiamie iš Čikagos. Nemaža Vilniuje svečių ir šiaip iš kitur. Ypač daug iš Lietuvos broliškų respublikų. Neringos mokykloje nenauijiena susitikti amerikiečių, netokančių lietuviškai. Girdėjau kalbančius itališkai, prancūziškai. Darosi įspūdis, kad Vilnius turistų miestais.

Netrukus ketinu vykti į Kauną ir kai kur kitur. Žinoma, pagal gautą vizą laiko nepakaktų. Bet draugai rūpinasi ją pailginti. Jeigu viskas gerai išeis, tai gal turėsiu laimę Lietuvoje pabuvoti ilgiau.

Su geriausiais linkėjimais ir daug labų dienų nuo visų.

S. J. Jokubka.

JAV policija ieško piktdario, kuris iš vienos lenkino kolonetės pavogė 75 dolerius ir 1,000 dolerių vertės televizijos kamerą, laikysią apsisaugoti nuo vagių.

A. KAZLAUSKAS

Ką pasakoja kai kurie dr. Šliupo laišškai

Apie pačią J. Šliupą (1861-1944) asmenybę nėra reikalo plačiau rašyti. Jo daugiausia visuomeninė veikla yra žinoma. Visą savo politinę karjerą J. Šliupas skyrė buržuazinės Lietuvos ir JAV lietuvių buržuazijos reikalams, kaip politinis veikėjas progresui tarnavo neigiamai, tačiau jo švietišką laisvamanišką veiklą buvo labai plati ir reikšminga.

Vilniaus universitetui perduotu J. Šliupo dokumentu pluošte — du laišškai, rašyti 1919 m. Lietuvos užsienio reikalų ministrui, ir kalbos, pasakytos 1917 m. Stokholmo konferencijoje, tekstas.

Šiuose laiškuose J. Šliupas rašo apie savo gyvenimą ir veiklą Amerikoje.

Dar XIX amž. pabaigoje jis ėmė telti lietuvių į draugijas, organizuoti juos. Laiškuose būsimai žmonai L. Malinauskaitei jis taip net dėsto savo nužirius, kad „prigulėti reikia prie dronovstės (šino atveiu — susijungimo) Lietuvių Amerikoje—A. K.) — žinai, kad susirges, nors keleta dolerių gausiu. o šiaip neturėsimės juk jokios atamos.“

Tuomet JAV neveikė jokie socialinio draudimo įstatymai, todėl ikurtos sąvairšnos draugijos buvo gyvuliškai svarbios, gelbėjo lietuvių liuos ir kitu nelaimiu atveiais. J. Šliupas siekė kurti ir ekonomines lietuvių organizacijas: „Aš važinėju no lietuviūs, — rašo iis kitame laiške. — kalbindamas iuos idant dėtusi į kuonas ir kromus valvemu, mėsos, drapanu ir t. t. šenadorvie jau tokį kroma įtaisėme.“

Kaip kovotojas prieš klerikalus

Jungtinių Amerikos Valstijų lietuviai J. Šliupą prisimena kaip aistringą kovotoją prieš klerikalus, jų ideologiją, pasakiusi aibes švietiškų ir antiklerikalių kelių. Tačiau pirmasis jo veiklos Amerikoje etapas vis dėlto buvo susijęs ne su antiklerikaline veikla, bet su nacionalinės samonės žadinimu: „Mano reikalai eina vis namrastu keliu. — skundžiasi iis viename laiške. — val pasiverins, kad susilankysime R (kuriam A. Burbos — A. K.) iš Lietuvos.“ Tačiau netrukus J. Šliupo bendradarbiavimas su A. Burba nutrūko. Ideologiniai prieštaravimai nurino bendrą politinį siekinį — „lietuviškos žadina.“ J. Šliupas rašo J. Malinauskaitei anie savo hvla su A. Burba. Laiške nštinkame, kad A. Burba net nar namokela Plvmonthe simanovas iio nar kovu su J. Šliupu jis „skatiko natakėias.“

J. Šliupo ateistinė veikla buvo tarsi krislas klerikalų akvse. O ii pati, kain mautvi, džiūno kad „Hazelone taipoi lietuviai trimiti ankrito, nakālė hūnta nriēš kartoles nž valykine, ir dar kasin kas ten nusiduos... gerai, kad jieomusčiai tokiū būdu su žmonėmis apšaina—rasī dar (žmonės—A. K.) atsikvošės.“

Prieš šmeižtus

J. Šliupo rūpinimasis Amerikos lietuvių moksliniu, švietimu, jų traukimu iš klerikalų įtakos sukėlė įvairiausių pastarųjų šmeižtus ir prasimanymus. Apie tai rašo ir pats J. Šliupas: „Čion rupūželninkai naują plana prieš mane padarė: skleidžia gandą po miesteli, būk aš gaunas nuo maskolių rėdo po 200 rubliu už lietuviūs, kuriuos aš išduodas iam... Jau jėzuitai savo šunybėms mato, tur būt, gala pareinant, kad tokiū irankiū eriebiai. Turū vieną dokumentą rankose: kurs priešiniams tiek baidės daro...“

Iš šio laiško galima spręsti anie J. Šliupo bekompromisinių charakteri. nemaisanti užgauliojimų ir šmeižtu.

Tam universitetui perduotu dokumentu vva nemažai ir J. Šliupui rašyti laišku. K. Vairas-Račkanskas, pirmojo pasaulinio karo metais gyvenęs JAV, rašo, iio klerikalų siekiama „Lietuvos nenriklausomybė“ tēva „nriedanpa prieš Amerikos valdžią“ nes „tie natv klerikalai savo niniais nžlaika šveicarijos komite-ta, kurie nleka kito nenoni nriinažinti Lietuvai kain tik karolin.“ Iš J. Šliupo einaus Kostūno (1880, 1939) laiško atsikleidžia JAV lietuvių buržuazinio sąjoni politiniai kontaktai su V. dūnia Euronos valstybiu politika.

Savo raikyme išsiskiria laiškas rašytas matut dar XX amž pabaigoje „Vienybės“ redakcijoje. Rašviena vna iškaitama nenaisoma skvrvhos žanklu. Autorius tain nat nežinomas. Laiško turinys rodo jį buvus tvirtu klerikaliu pažinū žmogui. Jis vaizdžiai iliustruoja JAV visuomenės istorijos perioda, kuriame voko politinis-ideologinis skaidymas, politiniu srovių kristalizacija. Laiške nuolama J. Šliupo skleistą „laisvamanybė“: „...kaip bus visi tokie akademikai kaip barzdočius (kurį laiką J. Šliupas pasirašinėjo „Baisiu barzdočiumi,“ be to, berods, jau tuomet želdinosi vėšlia barzdą—A. K.), tai nebus kam nei dirbt, nebus kam nē bažnyčios pabudavot. Visi bus mokyti. Mokykam nieko nereikia: nei bažnyčios, nei dievo. Nieko dēl jo nereikia. Jis išranda, kad net sutvertojo dangaus ir žemės nėra, žmonės iš beždžionių prasidėjo.“ Laiške neigiama ir J. Šliupo švietišką veiklą. Esą, jo kalbos visuomenei jokios naudos neduoda, nes „visi negali būti mokyti, nebuvo ir nebus.“

Apie Lietuvos ryšius su išeivija

Apie Lietuvos ir jos išeivijos Jungtinėse Amerikos Valstijose ryšius kalba kitas „Varpo“ ir „Ūkininko“ redakcijų laiškas, rašytas 1902 m. balandžio mėn. 6 d. „Kankintinių komitetui Amerikoje“ („Kankintinių“) tuomet vadinti politiniai, tremtiniai, o kartais ir šiaip caro administracijos persekiojami asmenys—

A. K.—). Tai pirmasis konkretus dokumentas. Iki šiol tebuvo žinomi tik bendri teiginiai, kad jau XIX amž. pabaigoje JAV lietuviai rėmė Lietuvos nacionalinį judėjimą. Laiškas pradedamas informacija apie finansinių atsakomybės dokumentų nusiuntimą į JAV: „Siunčiame „Kankinių knygą“ podraug su pluoštu dokumentų. Iš sarašo aukų ir dokumentų galėsite numatyti apie skaitlių sušelpitū, diduma auku, būda šelnimo etc.“ Matyt, amerikiečiai priekaištavo, kodėl ne skelbiamos sušelpitū pavardės: „Ar praktiška būtų apgarsinus atskaita su navedėmis, ar neatsilientu tai ant kankintinių kailio, sunku žinoti. Bet mes to daryti neralėjome, o ir dabar negalėsime, nesusiurta te nirma su kankintiniais. Taigi ieien iūs garsinsit navedes, tai imkit ant savės ir visa doriška atsakvma už pasekmes.“

Toliau laiške išvardijami atveiai, kam buvo teikiama materialinė parama. Iš laiškas paneigia nuomone, kad esa, toks komitetas Jungtinėse Amerikos Valstijose visai neveikė. kad tik konspiraciniais sumetimais Lietuvoje isikūrusi organizacija neva buvusi „suamerikoninta“: „Dėl ko pradžioje buvo dalinama mažai aukų, buvo, herods, aiškinta šernui. Galima da atkartoti. Dalinti visuomenės aukas akies plotu negalima. Pradžioi mažai kas reikalavo aukų, dėlto ir liko didelis išteklis. Gal reikalavusių buvo ir daugiau, bet anie tai nėra iokiu žiniu. Parasvk buvo kreiptasi dēlei suradimo kankintinių, bet svki savome žinia, kad našalnos nereikia (dēlei Rudaičion) o antrāsvk ant savo laiško atsakvmo neegvama (dēlei Landshercio). Nežijūrint ant to kad pradžioi nimiau buvo, tai, visoi ir ant reikalavimu žināta kritiškai Vienam kankintiniui neisista no dano ant svk (J. Č.). kitam neduota daugiau kaip 40 rb., nors ir kelisvsk meldė (Luk). Vėliau duota buvo ir tiems, kurie neprašė bet pagal linditimus žmoniū našalnos reikalavo (J. Stanionis. VI. Paž Kapsukas). Būtu gerai, kad jūs galėtumėt anseiti be mūsų tarpininkvstės (siust ner Varšivos ar kita bankame — pietauti ir vakare pasėdėti jaukioje kavinėje „Neris.“

Atrastieji laišškai vra gana įdomūs. Jie paryškina J. Šliupo asmenybės bruožus, atsikleidžia kai kuriuos jo laisvamaniškos veiklos momentus. Būtent šią jo veiklą kai kas šiandien Jungtinėse Amerikos Valstijose mėgina nuneigti.

Pirmoji kolūkinė gėlių paroda

Alytus. — Šimtas įvairiaspalvių žiedų pasipuosė Krokiakauko apylinkės Tarybos salė, kurioje kaimo gėlininkai suruošė pirmąją rajone kolūkinę parodą.

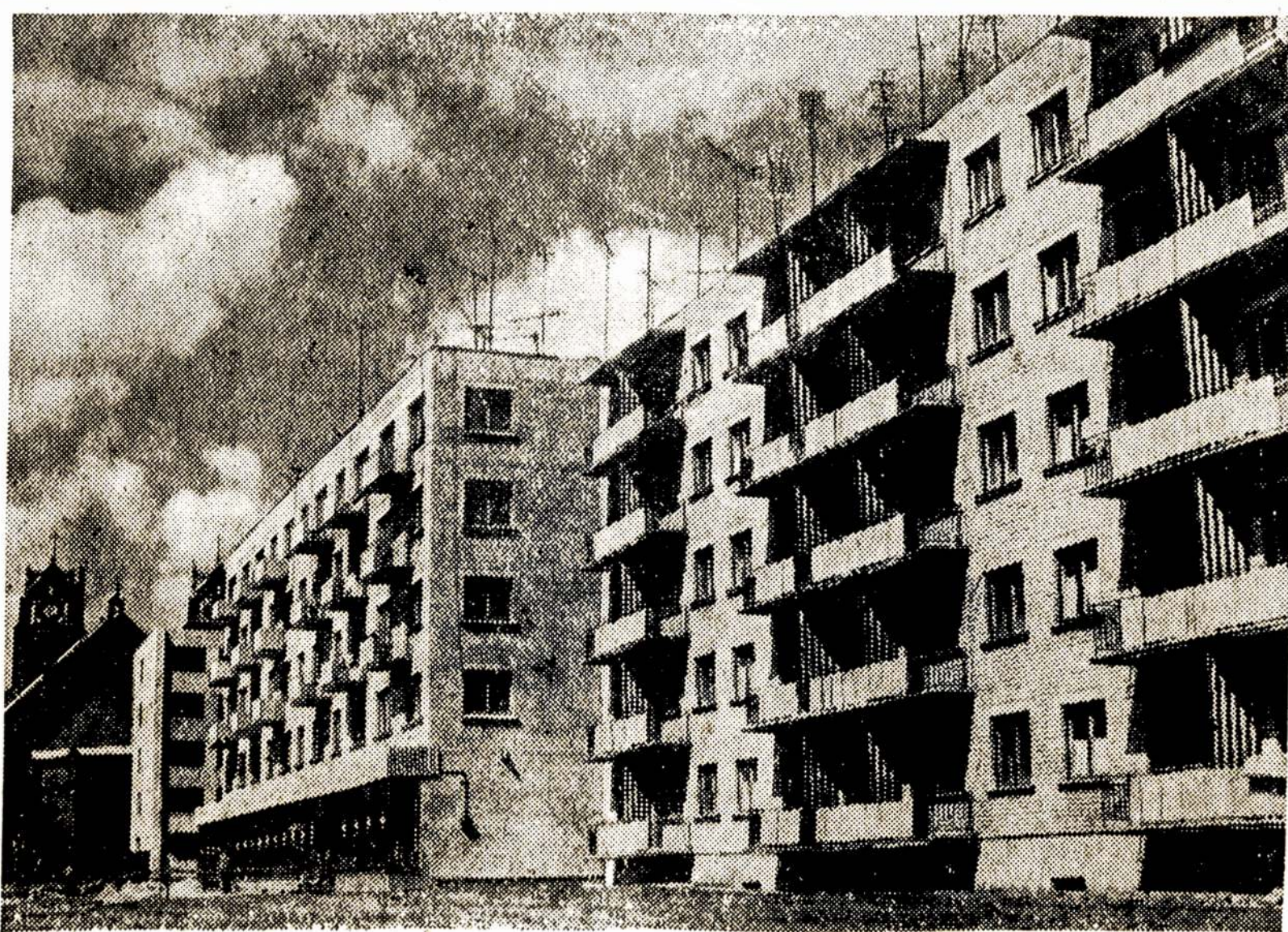
Lankytojai grožėjosi žiedais, išpuoselėtais gėlių mylėtoju Aldonos Račkauskienės, Elžbietos Kudirkienės, Aldonos Matjošaitienės ir kitų.

Šią gražią parodą aplankė daug „Lenino keliu“ kolūkių žemdirbių.

Parduotuvės tęsia įkurtuves

Vilniaus vartotojų kooperatyvu sąjunga Partizanų gatvėje atidarė naują parduotuvę. Čia pirmame aukšte prekiaujama daržovėmis ir vaisiais bei mėsa. Produktais parduotuvę aprūpina komisio pagrindais pagal sutartis iš Vilniaus raiono kolūkių, gyventojų bei iš kitų kaimyninių respublikų. Antrame aukšte — Lietkoonsąjungos technikumokomokoji parduotuvė, prekiaujanti gatavais rūbais.

Tokia pat nauja parduotuvė pradiugino Nemenčinės gyventojus. Tik čia pirmame aukšte jie galės nusipirkti įvairaus asortimento pramoninių prekių, o antrame — pietauti ir vakare pasėdėti jaukioje kavinėje „Neris.“

Šiandieninis Jurbarkas — nedidelis rajono centras. Tačiau netolimoje ateityje jame gyvens apie 90 tūkstančių žmonių. — 15 kartų daugiau, negu dabar. B. Aleknavičiaus nuotraukoje: nauji gyvenamieji namai Jurbarko.

IŠ BAIOSIOS PRAEITIES

Apie nuoširdų kovotoją

—Kalbėkime geruoju, Zubavičiaus... — pakeitęs toną. ėmė aiškinti Mažeikių saugumo viršininkas Aukštinais. Galvok blaiviai, Zubavičiaus, įvertink padėtį... Pogrindininkas sėdėjo prištas prie kėdės. Rankos atlaužtos už atkaltes. Sėdėjo taip jau antrą parą... — Mums reikia labai mažai... Tik tavo nuoširdaus žodžio Lietuvos labui. Mes žinom visas parajonio komunistų komiteto narių pavardes... Norime patikslinti tik dvi... Saugumo viršininkas iš stalčiaus išėmė ne nuotraukas, kurias manė išvysias Zubavičius, o storus banknotų paketus. Ramiai juos paklojo ant stalo.

—Rinkis vieną iš dviejų. Arba Dimitravo stovyklą, arba šiuos pinigus, laisvę ir žmonišką tarnybą... Dimitravo stovyklą... Drauge su kitais Polibavičius ją paliko 1940-aisiais. Tai, apie ką svajojo ir dėl ko kovojo Žemaitijos revoliucionieriai Milvudas, Šeputa, Jonušas, Kataržis ir daugelis kitų Stasio Zubavičiaus bičiulių, suingusių save į monolitą, įskūnio. Išdalyti Ylakių apylinkės turtuolių žemes vargingiems prasiėdę gyvenimas, anie kuri seniai darbo žmonės svajojo.

...Kai hitlerininkai užtvindė Lietuvą, pirmiausia, ginkla i rankas paėmė tokie, kaip Aukštinais. Jau pirmomis karo dienomis baltarusiai sušaudė Stasio Zubavičiaus seserį komjaunuolę Potenciją Zubavičiūtę ir jo tėvą.

Tik grįžęs į gimtinę, apie iu likimą sužinojo Stasys Zubavičius. Su lietuviškuoju junginiu iis nuėjo nuo Oriolo ligi Klaipėdos.

Daug neužmirštamų epizodų išliko iš antrojo pasaulinio karo metų.

— Ypač atmintinas mūsų motorizuoto rinktinės smociamasis žygis per Žemaitiją, — prisimena Stasys Zubavičius. Prasiveržusi į priešų užnugari, motorizuota rinktinė traukino hitlerininkus Kražiuose, Šilalėje, Kaltinėnuose, perkirto plentą Tilžė-Klaipėda. Atitole apie 100 kilometrų nuo pagrindinių jėgų, rinktinės kovotojai pusantrios paros grūmėsi su žymiai gausesnėmis

hitlerininkų pajėgomis.

Revoliucionieriaus pogrindininko ir frontininko atmintyje — daug prisiminimų, kurių susidomėjęs ir susijaudinęs klausosi jauni-mas. O su juo Stasiui Zubavičiui tenka susitikti kasdien. Juk jis—Kauno Prekybos mokyklos dėstytojas ir bibliotekos vedėjas.

Nepakartojamus įspūdžius, karo vaizdus senas komunistas perkelia į kūrinį — dokumentinę poemą apie lietuviškosios divizijos karių žygdarbius.

Prekybos mokyklos dėstytojas Stasys Zubavičius dažnai i rankas paima ir teptuką. Yra prisiminimų, kuriuos jis perkelia i drobes...

(L. Ž.)

„Amerika pirtyje“ Palangoje

Palanga. — Šimtai poilsiautojų, palangiškių, respublikos teatrinės visuomenės atstovų penktadienio vakare susirinko Basanavičiaus gatvės gale, netoli skulptūros „Jūratė ir Kastytis.“ Gražiam kurorto kampelyje, pirmojo viešo lietuviško spektaklio vietoje, įvyko iškilmingas ažuolinio stulbo atidengimas. Čia, šiaudinėje daržinėje, lygiai prieš 7 dešimtmečius, lietuviškos spaudos draudimo metais buvo suvaidinta A. Vilkutaičio-Keturakio komedija „Amerika pirtyje.“ Spektakli ruošė G. Petkevičaitė-Bitė, P. Višinskis ir kiti lietuviškojo teatro entuziastai.

Apie pirmojo lietuviško spektaklio reikšmę, didelę ir džiugią palangiškių gyvenime šventę kalbėjo miesto vykdomojo komiteto sekretorė B. Kraučvienė. Minėjimas-koncertas, skirtas spektaklio „Amerika pirtyje“ 70-osioms metinėms pažymėti, įvyko vidurinės mokyklos salėje. Teatrologas A. Vengrys dalyvius plačiai supažindino su lietuvių nacionalinio teatro ištakomis, jo gyvybingumu. Apie Nemuno krašto literatūros ir meno kelią kalbėjo rašytojas V. Sirijos-Gira, ištraukęs iš G. Petkevičaitės-Bitės ir L. Vaineikio atsiminimų anie pirmąjį „Amerikos pirtyje“ spektaklį skaitė Klaipėdos dramos teatro aktorai G. Vaitiekaitytė, H. Andriukonis. Šiltai žiūrovų buvo sutikti koncertinės programos atlikėjai — Tarybų Sąjungos liaudies artistas B. Dvarionas, Vilniaus Akademinio operos ir baleto teatro solistė, LTSR liaudies artistė E. Saulevičiūtė, Vilniaus Akademinio dramos teatro aktorė S. Novičiūtė, solistas A. Kučinskas bei Palangos pagyvenusių žmonių šokių kolektyvas.

Kaip ir prieš 70 metų, saulei dūžtant gintarinės Baltijos bangose, uždanga pakilo „Amerikai pirtyje.“ Komediją pastatė Palangos kultūros namų dramos kolektyvas. Veikė parodėlė apie pirmąjį viešą lietuvišką spektaklį.

B. Žemaitis

Perskaityt „Laisvę“ paduokit kitiems, kurie jos dar ne-skaito.

So. Boston, Mass.

Apie Bostoną dar, rodos, yra jaunesnės kartos vyrų. Tik gaila, kad jie atsisako užimti kokią nors vietą veikime.

Su mūsų draugėmis moterimis nėra taip blogai. Mes turime keletą darbščių draugių, kurios visados apsiima padirbėti, kada yra reikalas. Pirmi LLD 2 kuopos ir LP Klubas susirinkimai įvyks rugsėjo 6 dieną, šeštadienį, 1 val. po pietų, 318 West Broadway.

Po susirinkimų turėsime kavutės su užkandžiais. Kviečiu visus narius ateiti į susirinkimus ir atsivesti naujų narių, kad galėtume gerai prisirengti prie žiemos veikimo.

S. Rainard

Montello, Mass.

Mirė lietuviai

Marcelė Alksninis mirė rugpiūčio 10-tą. Buvo pašarvota V. Yakavonio šermėninėje, palaidota Kalvarijos kapinėse. Lūdi trys dukterys ir sūnus Frank Alksninis.

Anna Bražas (Pawlowska) mirė Nursing Home rugpiūčio 12-tą. Buvo pašarvota Edw. Waitt šermėninėje. Palaidota Melrose kapinėse. Liko liūdintys 3 sūnūs; du laisviečiai broliai John Ustup ir Charles Ustup ir kiti giminės.

Mūsų ligoniai

Albert Vasariūs nuo seniau nesijautė gerai, bet vis dirbo Liet. Taut. Namų užgesio kaip manadžeris, dabar rimtai susirgo ir tapo nuvežtas į Brockton City Hospital. Linkėtina, kad pasveiktų.

G. Shimaitis

Stoughton, Mass.

Rugpiūčio 14 vakare einant laiptais aukštyr stalgai mirė Peter Klimas. Buvo atvažiuavęs su žmona Anna iš St. Petersburg apylinkės, Floridos, pas savo dukterį praleisti vakacijas ir manė kitą savaitę grįžti namo.

George Shimaitis

Namai keramikiečiams

Stambiausios Tauragėje pramonės įmonės — keramikos gamyklos —darbininkai neseniai atšventė įkurtuves 80 metų gyvenamajame name. Jis išaugo naujajame mikrorajone Tarybų gatvėje. Šalia kyla devynių aukštų pastatas, prie kurio plūša Tauragės statybos valdybos mūrininkai. Tai pirmas toks statinys Tauragėlė. Čia sekandais metais įkurtuves atšvės 108 keramikos gamyklos darbininkų ir tarnautojų šeimos.

Įmonės kolektyvo buitinės sąlygos gerės ir ateityje — baigiama paruošti dokumentaciją naujam 130 butų gyvenamajam namui. Jis išaugs greta devynaukščio. Statybų numatome pradėti paskutiniąją šią metų ketvirtį.

A. Šaltenis

Andoros respublika ginklavimuisi per praėjusius metus išleido 5 dolerius. Tiek kainavo sovieniai išdalinti dvidešimčiai tvarkos saugotojų. Amunicija naudojama salvėms per šventes ir iškilmingus diplomatinus priėmimus.

IŠ LAIŠKŲ

(Tęsinys iš 2-ro pusl.)

Kuo gi stebina šiandien Palangą? Ji dar labiau su modernėjusi, pagražėjusi, "pasitempusi", praturtėjusi daugeliu naujų pastatų. Visuotinė dėmesį kreipia šiemet pastatytas "Žilvino" poilsio namas savo prašmatnia architektūra. Jis neturi pirmojo aukšto, o stovi ant trijų "kojų". Jo langai dideli, platūs balkonai, daug šviesos ir oro. Žilviną pirmiausiai pažinau, nes čia teko apsigyventi. Naujų puikių, erdvių ir patogių, skoningos architektūros poilsio namų pastatyta daug įvairiose vietose. Jie žymiai pakeitė Palangos veidą, padarė jį daug prašmatnesnį, idomesnį.

Po karo pastatytasis viešbutis Basanavičiaus gatvėje atrodo vargšu seneliu, palyginti su naujaisiais pastatais. O dar neseniai jis buvo vienas šauniausių namų Palangoje. Netrukus viešbutiui ir poilsio namams į talką ateis pirmasis Palangos milžinas — 9 aukštų namas, kurio galva jau įsiūnė į to mūsų miesto kurorto profilį, vis labiau įvairėjanti.

Vasaros metu Palangos gyventojų skaičius padidėja nepaprastai. Kaip sakė Vykdomojo Komiteto naujasis pirmininkas D. Puodžiūnas (išrinktas vietoje mirusiojo P. Mičiūno), dabar vasarotojų ešą apie 60, 000 žmonių. Žinoma, jie keičiasi, vieni atvyksta, kiti išvyksta. Ypač tiršta Palangoje sekmadieniais kai suvažiuoja ekskursantai iš visos Lietuvos. Daugelis atvažiuoja mašinomis pabūti kelias dienas kempinguose (camping), kurių įrengta keletas. O visus reikėtų išmaitinti. Todėl vis daugiau steigiam valgyklų, restoranų, kavinių, alaus barų, pieninių.

Kai kurie Palangos restoranai prašmatnūs. Jau prieš keletą metų pastatytas stiklinis restoranas "Vasara", kurį palangiečiai praminė "sloviku" arba "stikline". Dabar garsėja "Birutės" svetainė kaip naktinis baras, nes atidarytas ligi 4-5 valandos ryto. Ten ne tik tiktai muzika groja, bet ir atliekama programa su lietuviškomis ir kitokiomis džiadinėmis melodijomis bei dainomis, o taip pat estradiniais šokiais ir cirkiniais numeriais. Dabar atidaryta nauja įdomi svetainė "Vaidilutė" netoli Birutės kalno. Ji įrengta kaip didelis žemaitiškas "numas" su šiaudiniu stogu. Viduje ji kaip senoviška žemaičių svetainė su masyviais stalais ir galingomis kėdėmis. Čia grojamos lietuviškos melodijos, dainininkai atlieka ne tik lietuviškas, bet ir žemaitiškas dainas.

Mums labai džiugi žinia

Tai matai kokios atostoginės naujienos iš Baltijos pajūrio. Malonu čia sutikti tautiečių iš įvairiausių Lietuvos vietų, o nemažai svečių matyti ir iš kitų tarybinių respublikų.

Bet neilgai tepabuvęs Palangoje, skubėjau į Vilnių, nes susilaukiau malonios šeimyninės naujienos — mūsų jauniausioji dukrelė Vitas ir jos vyras artistas Juozas Budraitis susilaukė savo pirmgimio sūnaus, o mudu su Genovaitė savo sep-

tintojo anukėlio. Pasimatęs su juo ir pabuvęs kelias dienas Vilniuje, dar nuvažiauvau į Palangą atsisveikinti su vasara ir praleisti pasakutines atostogų dienas drauge su kitais šeimos nariais, kurių čia dalis susirinko. Jų tarpe sūnaus sūnelis Rimvydukas ir Gerutos dukrelės Rimutė ir Daliutė.

Bet nemanyk, kad išskentėjau vien Palangoje sėdėdamas. Kelis kartus buvau išvykęs į keliones po Žemaitiją, dalyvavau kolūkių iškilmėse ryšium su jų 20-mečiu. Džiugu buvo matyti kaip gražiai pakilo valstiečių gerovė, kaip pasikeitė mūsų kaimas, kaip vykdoma svajonė apie mūrinę Lietuvą.

Dovanok už tokį ilgą laišką, bet norėjau pasidalinti įspūdžiais. Abu su Genovaitė siunčiame labas dienas visiems laisviečiams.

Justas Paleckis

Palanga, 1969. VIII. 10.

Miami, Fla.

Frank Zonio mirties suakstis

Rugpiūčio mėnesį sukanaka antri metai nuo Frank Zonio, Lietuvos Socialio Klubo nario ir geradėjo, mirties.

Lietuvių Socialio Klubo nariuose Frank Zonis paliko neužmirštamą garbingą atminimą savo palikimu Klubui tam tikros sumos pinigų, tikslu: auklėti Klubu draugiškumą ir lietuvių bė. Iš Frank Zonio paliktų pinigų gaunamų nuosimčių Socialis Klubas jau antri metai skiria lietuvių darbininkų spaudai, būtent: "Laisvei", "Vilniai" ir "Liaudies Balsui" lygiomis tam tikras sumas pinigų, paramai tų laikraščių.

Frank Zonis gyvas būdamas pragyvenimą pelnėsi pamatiniai dirbdamas draubūžių siuvimo industrijoje, ir kiek nors kitais būdais. Priklausė prie A.C.W. of A. profesinės sąjungos.

Viršminėta spauda darbininkų kovas su darbdaviais visada rėmė ir gynė, tad natūralu, kad ir jo palikimas nors dalinai atsismoka tai spaudai.

Lietuvių Socialis Klubas savo geradėjo atmintį yra pasiryžęs Klube ir Klubu naariuose palaikyti taip ilgai, kaip ilgai šis Klubas gyvuos. Frank Zonio atminčiai Klubu patalpose ant sienos kabo gažus jo portretas, primenantis nariams, kad Frank Zonis savo darbais mūsų tarpe tebėra gyvas.

Frank Zonis gimė Lietuvoje, Šiaulių apskrityje, Šiaulėnų apylinkėje. Amerikoje didesnę dalį savo gyvenimo praleido New Yorko valstijoje. Išėjęs į pensiją apsigyveno Miamyje, Fla., ir čia užbaigė savo pavydingą gyvenimą.

Ilgos jam atminties,

Lietuvių Socialis Klubas

Popierių iš medienos pirmosios pradėjo gaminti... vapsvos. Jos aptplėšia nuo medžių plonus plaušius, suključuoja juos seilių klėjais ir "presuoja." Kad lizdai būtų šiltesni, jos gamina ir kietą kartoną.

CLEVELAND, OHIO

Mūsų nuosirdžiausia padėka

Schroeder ir Kamensky šeimos nuosirdžiai dėkojame visiems, kurie atėjo paskutinį kartą atsisveikinti su mūsų mylimu tėveliu Jurgiu Žebriu.

Didelę mūsų padėką Ella Strebeck už pasakytą giliai jaudinančią atsisveikinimo kalbą, Mr. Grdina už gražius žodžius, grabnešiams M. F. Strebeck, Mr. J. Baron, Mr. J. Skogus, Mr. Eitutis, Mr. Karsokas ir Mr. S. Kazilionis.

Taip pat nuosirdžiai dėkojame tiems, kurie išreiškė mums užuojautą žodžiu ir per "Laisvę."

Mrs. A. J. Kamensky

Kovotojai žuvo, bet revoliucinės idėjos liko gyvos

Samanotoje šiaudiniu stogu bakažėje, šešių hektarų valstiečio Prano Vaičkaus šeimoje 1882 m. gimė sūnus. Niekas nelepino Jonuko. Nuo mažens ganė avis, žąsis, o vėliau — Reivyčių ir Buknaičių didžturčių galvijus. Paūgėjęs tapo pusberniu, bernu, sūriu prakaitu užsidirbo duoną.

Iš mažumės patyręs karčią samdino dalį, jaunas Jonas greit suprato, kad nėra tarp žmonių lygybės. Vieni lobsta, kiti pasmerkti visą amžių lenkti nugaras, krauti gėrybes į svetimus aruodus.

Nemaža įtakos jaunam kaimo bernui turėjo 1905 m. įvykiai Lietuvoje, revoliuciniai nusiteikusių valstiečių kalbos, kovingų lapių, kurie retkarčiais užklysdavo ir į buknaičiškų pirkias.

Jonas Vaičkus suprato, kad išnaudotojai savo turtą laisvanoriškai neatiduos, o norint įvesti lygybę, reikia valdžia paimti į savo rankas. Bet revoliucija buvo žiauriai numalšinta. Turčiai dar labiau pakėlė galvas, ėmė spausti samdinius. Samoningieji, kurie buvo prisidėję prie revoliucinių įvykių Mažeikiuose, žiauriai kankinami. Nors Jonas Vaičkus ir nedalyvavo revoliucijos sūkuriose, bet širdimi pritarė toms idėjoms, kurias skelbė revoliucijos šūkiai.

Mokyklų kaime nebuvo, elementorių irgi nelengva gauti, todėl jokio mokslo jis neišėjo. Bet guvasu proto ir sumaningas, jis suprato, kad bemokslui sunku bus gyventi. Dar pusbernis būdamas, gavo apiplėsyta elementorių, kurį popie-

Rochester, N. Y.

Rugpiūčio 24 d. Gedimino Draugystė rengia gegužinę-pikniką savoje salėje, 575 Joseph Ave. Pradžia 1 val. popiet. Visi nariai ir visi lietuviai prašomi atsilankyti. Negaminkite pietų namie, nes mes turėsime skanių valgių ir gėrimų. Užprašome draugus kanadiečius ir binghamtoniečius. Visų širdingai lauksime.

Rengėjai

Pranešimas

CRANFORD, N. J.

Rugpiūčio (August) 24 d. pikniką rengia LLD 54 kp. Lilijos Šerelienės (Novak) rezidencijoje, 460 Brookside Pl. Pradžia 1 val. Prašome visus atsilankyti ir šioje gamtiškai gražioje vietoje pasisvečiuoti. Lietus ar giedra, piknikas vistiek įvyks.

Kviečia komisija

SPECIALIAI "LAISVEI"

Įdomi profsąjungiečių išvyka po Žemaitiją

Vilniaus miesto švietimo darbuotojų profsąjungos komitetas profsąjunginiam aktyvui suruošė turistinę išvyką po literatūrinę Žemaitiją. Turistai aplankė salomis nusėtą Platelių ežerą, prie kurio prisiminė A. Vienuolio literatūriniai atkurtas legendas ir padavimus. Įkopė į Šatrijos ir Medvėgalio kalnus, kur skaitė Maironio eilėraščius.

Turistas maloniai nustebo Kretingos rajono Naserių kaime neseniai įruoštas M. Valančiaus memorialinis muziejus. Ekspozicijos surinko jo giminaitė B. Mišaišienė su Kretingos krašto tyros muziejaus vedėju Mi-

sevičium. Muziejuje yra radųtojų knygos, portretai, rankraščių faksimilės, asmeniniai daiktai. Ekspozuojami apylinkės liaudies menininkų medžio drožiniai, B. Mišaišienė nuvedė mus prie išlikusios M. Valančiaus klėties, parodė paminklinį akmenį.

Užventyje turistai aplankė Šatrijos Raganos "Seno dvaro" prototipą. Čia ir liepų alėjos, ir maurais užžėlęs tvenkinys, ir užtvanka, ir miltais dulkstas malūnas. O pačiame seno dvaro centre — mokytojo V. Rimkaus iniciatyva įkurtas Š. Raganos memorialinis muziejus.

New Haven, Conn.

Jau trečia savaitė streikuoją Olin-Winchester Arms Co. 3,000 darbininkų. Turėjo balsavimus ant kompanijos pasiūlymų, bet dauguma balsų juos atmetė. Tai dabar nėra žinios, kas bus toliau.

Buvau nuvykęs į Rumford, Me., ir aplankiau keletą gerų draugų. Draugas Stasį ir Stasę Puidokus radau gerame ūpe. Abudu gerai atrodo.

Tik draugas Pudimas sakė, kad visas Rumfordo judėjimas ant jo rankų. Sakė, dirbu, kiek galiu... Aplankiau Juozą ir Veroniką Motuzus. Dar gerai atrodo, bet jokios veiklos nenori pradėti.

Lincoln, N. H., buvau sustojęs pas Mary Žilaitis. Maniau, rasiu nors vieną progresyvi. Žinau, ten buvo "Laisvės" skaitytojų praeityje, bet dabar neradau nieko.

J. Kunca

Naujos mokyklos

Panevėžys. — Raguvėje baigta statyti vidurinė mokykla. Joje — 16 klasių, erdvi sporto salė, metalo ir medžio apdirbimo dirbtuvės, mokymo kabinetai. Naujoje mokykloje mokysis 400 vaikų.

Į naujas patalpas rugsėjo pirmąją ateis Glebauskų ir Gostonių pradinė mokyklų mokiniai. Gerai įrengtas stalių dirbtuves gaus Mažeikių aštuonmetė mokykla.

ELTA

bedirbdamas, J. Vaičkus įsigijo didelį autoritetą.

Deja, revoliucinis komitetas neilgai teišsilaikė. Jį išblaškė fon der Golco baudėjai, o pirmininką Joną Vaičką 1919 m. kovo 4 d. netoli jo sodybos, prie Vaidimino upelio, kartu su komiteto nariu Ignacu Žiubiku sušaudė. Palaidotas jis Lekavos kapinėse.

Kovotojai žuvo, bet revoliucinės idėjos liko gyvos. Žuvusiųjų darbą tęsė kiti. Pažangesnieji valstiečiai J. Jablonskis, Pr. Bartusevičius, susibūrė į pogrindinę kuopelę. Jie platino lapeles, kėlė raudonas vėliavas, nešė tiesią valstiečių pirkias...

Šviesus Jono Vaičkaus atminimas ir šiandien tebėra gyvas buknaičiškų širdyse.

(L. Ž.)

Netoli Telšių turistai apžiūrėjo buvusio dvarponio Gorsio palivarką, kur jaunystėje rašytoja Julija Zėmaitė tarnavo. Stovi čia seni rūmai. Yra kambarys "ant antrų lubų", kaip Žemaitė rašo savo prisiminimuose, kur ji gyveno. Dabar čia Džiuginėnų apylinkės pradinė mokykla.

Maloniai sutiko turistus Bijotuose Dionizo Poškos muziejuje. Baubliai gražiai užlaikomi. Greitai juos apdengs stiklo plastas gaubtai. Pirmasis muziejus Žemaitijoje bus užkonservuotas amžiams.

Be to, turistai dar aplankė Palangos Birutės kalną, apžiūrėjo paminklus, o Nidoje pabuvojo Tomo Manobute-muziejuje.

Br. Jauniškis

OAKVILLE, CONN.

Juozas Zuraitis

Mirė Rugpiūčio 11 dieną, 1969

Mes, jo idėjos draugai, reiškiamė gilią užuojautą jo šeimynai jų liūdesio valandoje jo žmonai Onai Zuraitienei, dukterims Mrs. Alice Morris, Mrs. Mary Laneville, sūnams Joseph ir Daniel, žentams ir marčioms, anūkams ir kitiems jo giminėms.

Joseph Svinkunas
M. Svinkunienė
J. Mockaitis
L. Mockaitienė
J. Strižauskas
M. Strižauskienė
W. Duda
A. Dudienė
Klem Yankelunienė
Ch. Danisevich
J. Vaitonis

J. Samaška
J. Bartkus
W. Yokubonis
Ch. Lusas
J. Laurynaitis
J. Zelenakas
I. Ablazienė
J. Kiudulas
B. Kiudulienė
M. Ulzoienė
V. Ruginis

MIAMI, FLA.

Liūdėdami reiškiamė gilią užuojautą šeimoms mirusių Lietuvių Socialio Klubo narių:

MARTIN KOZEN

Cleveland, Ohio

JONAS FENENCO ir

GEORGE BENDER

Miami, Fla.

Lietuvių Socialis Klubas, Miami, Florida

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Jau dveji metai kai mirė mano mylima žmona ir vaikų motina

Stefanija Sabenskienė

Mirė rugpiūčio 23, 1967 m.

Gyvenimo kelionę atlikus, užmerkei akis, amžinu miegu užmigai. Kai nustojo tau plakus pailsus širdis, palikai mus liūdėti. Mes tavęs nepamirštame, tavo kapą lankysime ir gėlėmis dabinsime.

Juozas Sabenskas, vyras
Gladys Washkis, dukra
Albert Sabenskas, sūnus

Sudbury, Mass.

Gill ir Mark, anūkai

Miami, Fla.

Auksinė vedybinė sukaktis
Labai mažas skaičius žmonių laimingai sulaukia 50-metinę vedybinio gyvenimo sukaktį. Ar yra tam kokia nors stebuklinga taisyklė, gal niekas negali pasakyti. Vienok, jeigu vedusioji pora veda pavyzdinę, dorą gyvenimą, gerbia vienas kitą ir dar su geru priedu tikros širdingos meilės vienas kitam. Tas jau, savaimi suprantama, daug prisideda prie laimingo ir ištvermingo gyvenimo.

Mūsų Socialio Klubo nariai ir organizatoriai jo Margarita ir Alex Valilioniai kaip tik tokiais žmonėmis yra. Jie laimingai tą retą ir tik vieną syk gyvenime sukaktį dabar apvaikščioja. Kadangi jubilatai Valilioniai pamatiniai buvo New Yorko apylinkės ilgamečiai gyventojai, kur jie praleido audringą kovų, laimų ir nelaimių gyvenimo laikotarpį ir ten buvo susirišę su dienraščio "Laisvės" auklėjimu, tad pradžia savojubiliejaus paaugavo "Laisvės" gyvybinės gerovės fondan visą šimtą dolerių.

Valilioniai jau gerokas skaičius metų kaip gyvena Ft. Lauderdale, Fla., arti Miami. Čia jiems likimo buvo lemta apsirūpinti senatvei gausia medžiagine išteklingo gyvenimo gvarantija. Čia jie yra fondatoriais vieno labai prašmatnaus golfo klubo, kur jie patys dažnai rituliuką paritinėja, tad sekmadienio vakare, rugpjūtio, ten turėjo atžymėjimui savo sukakties saunius pietus su būreliu savo intymų draugų. Gi rugpiūčio 17 d. Lietuvių Socialiame Klube dar iškilmingiau toji jų sukaktis liko atžymėta. Prie jubiliejinio pyrago ir koteilių, prie dainavimo "Ilgiausių Metų" ir "Happy Anniversary" klubo pateikti pietūs labai skaniai valgėsi.

Abu Valilioniai pasiekė Amerikos krantus prieš pirmąjį pasaulinį karą. Margareta Viltrakiūtė atkeliavo į čia iš Suvalkijos, gi Alex Valilionis kur nors iš Joniškėlio apylinkės. Nors Alex buvo tri-valakio ūkininko sūnelis, bet esant ir daugiau broliukų, atvažiavo į Ameriką laimės ieškoti. Laimė jis rado. Sutiko Margaretą. Vienas kitą pamilo ir sukūrė meilę spindintį gyvenimą.

Abu Valilioniai visad buvo ir dabar yra uolūs pažangiojo lietuvių judėjimo rėmėjai ir propaguotojai.

Lietuvių Socialis Klubas palinkėjo jiems laimingai sulaukti deimantinio jubiliejaus.

S. Zavis

Kad nebūtų nuobodu

Amerikiečių fizikas Dž. Frankas, kuriam 1925 m. buvo pripažinta Nobelio premija, vieną kartą pasakojo savo draugams tokia istoriją:

— Kažkada sapnavau jau mirusį vokiečių matematiką Karlą Runge. Aš ir klausiu jį: "Ar aname pasaulyje jau viską žino iš fizikos?" O Runge man atsako: "Galima pasirinkti: arba žinoti viską, arba tik tiek, kiek žinota žemėje. Aš pasirinkau antrą galimybę. Juk turėtų būti vėliniškai nuobodu, jeigu viską žinotum".

HELP WANTED-MALE-FEMALE

TECHNICAL WRITER

ELECTRONICS
Experienced in the preparation of technical documents and manuals. Knowledge of solid state digital circuitry essential for this outstanding opportunity.

QUINDAR is expanding and offers an excellent starting salary to a qualified Tech. Writer. We have a full benefit package including tuition assistance.

Please send resume or Call Mr. Bob Matos to Arrange a convenient appt. 379-7400.

QUINDAR
ELECTRONICS, INC.
60 Fadem Road, Springfield, N. J.
Equal Opportunity Employer (61-63)

ELECTRICIAN

Suburban, Phila. firm needs qualified electrician as the result of expansion program, several years experience in installation & repair of all electrical apparatus, devices & circuits required. \$3.52 per hour. Excellent Employ. Benefits. For appt. call Harry Eckman Bishop Tube Co., Frazer, Pa. 19355, NI 4-3100. (62-68)

HOUSEKEEPER ASSISTANT

For priests. No cooking or laundry. Mon. thru' Fri. 7:30 AM-12:30. GR 7-5892. (61-63)

WANT A MAN'S JOB? International firm hiring girls over 18 for outside order department. Must be neat and able to converse intelligently. Starting salary \$129/wk. For personal interview, call Mr. Howard, 9:30 AM to 1:30 PM, Monday thru' Friday. 609-662-3020. (61-67)

MACHINISTS TOOL MAKERS

MOOG OPER.
ED. M. OPER.
Minimum of 3 to 5 years of jobbing shop type experience needed. Benefits: 1) Blue Cross & Blue Shield. 2) Major Medical. 3) Profit Sharing. 4) Minimum 58 hr. week. Apply:
BODINE TOOL & MACHINE CO.
124 W. Venango St., Philadelphia
GA 6-4646. RE 9-4083

FACTORY Utility Men. A good opportunity for ambitious men with mechanical ability. Excellent starting rates with progressive increases. Liberal vacation plan, 10 paid holidays, group insurance Plan includes major medical. Apply Personnel office 10 AM - 3 PM. Or call 245-2530. **H. K. PORTER COMPANY, INC.** Coupling Works, 109 Aldene Rd., Roselle.
An Equal Opportunity Employer (60-69)

MACHINISTS FIRST, SECOND & THIRD CLASS SECOND SHIFT

Excellent starting rate, wage increase in 8 weeks, then every 6 months. 10 1/2 paid holidays, 10% night shift premium, 2 wks vacation after 1 year, profit sharing, life insurance, hospitalization, and pension paid in full by the company. Apply Personnel Office or call 849-3500.

TOWNSEND COMPANY
TRS Division
530 West Street, Braintree, Mass.
An Equal Opportunity Employer (62-64)

TRUCK Jockey. exp. pref. union scale, all union privileges incl. Blue Cross & Blue Shield. Apply in person, Frank's Beverages, 624 Moore. (62-64)

MOTEL EXECUTIVE — Housekeeper. **FIESTA MOHAWK MOTOR INN**, 1130 Easton Rd., Willow Grove, Penna. Call for appointment OL 9-9300. Saturday open. Live out. (62-68)

"Ar ne laikas greta vagonų nerūkantiems Anglijos geležinkeluose įrengti ir vagonus tylintiems — kreipiasi į susisiekimo ministeriją vienas parlamento narys. Ministerija atsakė, kad šis klausimas bus labai rimtai apsvarstytas.

HELP WANTED-MALE-FEMALE

TRUCK DRIVERS PROFESSIONAL

The fastest growing class-1 Motor Carrier in the Eastern United States now has openings for experienced Tractor and trailer drivers to operate from Lawnside, Vineland and Deepwater New Jersey Terminals. For details contact:

NATIONAL FREIGHT, INC.
57 W. Park Ave., Vineland, N. J. Ask for R. Chandley. From Pennsylvania dial WA 5-3356. From New Jersey dial 691-7000. An Equal Opportunity Employer. (60-63)

OPTICAL PRODUCTION SUPERVISOR

Opportunities in Optical Field Good positions with good future by growing manufacturer.

Applicants must be experienced in all progresses of optical grinding and polishing. Must also be able to train new employees in the manufacturing of optical tools.

We also demand to prepare proposals for optical specialties for special component prototypes.

Position asked also to improve presently. Production methods for optical items. Also to have ability to make great contributions to modernization program.

OPTICAL LENS FINISHER

Thorough knowledge of optical polishing demanded. Must be able to handle difficult and accurate grinding and polishing. Has to work the smallest tolerances.

AND must be able to do the set-ups and optical gauges.

Excellent pay and benefits. Ideal working conditions

Telephone collect. 201-659-6719.

KEUFFEL & ESSER CO.

300 Adams Str., Hoboken, N. J.
An Equal Opportunity Employer (61-62)

EXPERIENCED COOK, Apply Holiday Inn

Exit 4, Moorestown, N. J.
609-235-7416 (61-63)

GENERAL FACTORY HELP

Rates after 30 days ranging from \$2.515 to \$3.41 per hour. Company paid hospitalization for employees and families, life insurance, pension plan, plus shift differential. Apply to Personnel department.

NEW LONDON MILLS INC.

Morse St., Norwood, Mass.
617-668-6000. (61-67)

MAINTENANCE MECHANICS.

Experienced men needed. **McGRAW-EDISON CO.**
P. O. Box 55, Mt. Holly, N. J.
609-267-7720. (61-63)

SEMI-TRAILER DRIVERS. Full & part time positions available with rapidly growing local chemical company. Must have good references. Eastern Chemical, 609-697-1000. (61-63)

TOOLMAKER

EXPERIENCED FIRST CLASS TOOL AND DIE MAKER FOR NORTH BERGEN PLANT.
Apply at
7311 Cottage Ave.
North Bergen, N. J. 201-868-7300
TUNGSTEN CONTACT MFG.
(61-65)

MAINTENANCE MAN for small

School general purpose work, Bldgs. & grounds year round employ. Pleasant working conditions. Write Mr. CINDRICH, P. O. Box 181, Norristown, Pa. 19044. (61-65)

HELP WANTED-MALE-FEMALE

MAINTENANCE MACH. Large

factory desperately needs maintenance man, electrical bkgd helpful. Apply 5200 Unruh St. DE 2-9400. (60-66)

MECHANIC. Cannery experience.

Good salary and benefits with expanding food company. Call Progresso Foods. 609-691-1565. Vineland, N. J. (60-66)

MANAGER. Dry Cleaning. Year

round position for working manager in dry cleaning plant. Combination of family and industrial dry cleaning. Growing plant. Present mgr. leaving because of personal reasons. Starting salary \$150 plus bonus. Apply in person or call for an appointment. New Jersey Linen Supply, 6112 New Jersey Ave., Wildwood, N. J. 609-522-1495. (60-66)

APPLIANCE TECHNICIAN Washers, dryers & refrigerators. Paid hospitalization & vacations. For appointment contact Mr. Williams. R. C. A. Service Co., 375 Crescent Blvd., Gloucester, N. J. Phone 456-7600. We are an equal opportunity employer. (60-65)

MAINTENANCE ELECTRICIAN

Full time permanent position for individual expd. in various phases of industrial electricity. Salary commensurate with exp. plus paid vacation, paid holidays & other fringe benefits. Plenty of scheduled overtime. Call or apply in person. Presswell Records Mfg. Co. Ancora, N. J. 609-561-5250. An Equal Opportunity Employer. (62-64)

MULTILITH Operator. expd. Mod. air-cond. shop, good fringe benefits & profit sharing program. Call 687-0500; if no answer, MU 8-3992. (62-68)

TRAILER DRIVERS

Highest pay. Steady position. See Mr. Simpson
GARDEN STATE CONTAINER CORP.
27 Kennedy Blvd., Bayonne, N. J. 339-9100 (60-66)

DRIVER. We now have an opening for a driver for wholesale linen supply route. This can be a lifetime position for a conscientious, reliable man, not afraid of hard work. All union benefits. W. Phila. area. BA 2-4550. (60-62)

MEN — Part time and full time. Philadelphia and Bucks areas. Vacations, work 2 to 5 days a week, overtime pay as a security guard. Relaxing work in security. Pensioners welcome. 639-9393. (62-68)

MAN to work for East Norriton—Plymouth Joint Sewer Authority. Hospitalization, major medical, life ins. for employee and family paid by authority. Plus pension also paid by authority. Sick pay, raises. Permanent job. Apply
200 Ross St., Norriton, Pa.
or call 215-279-5759. (62-64)

CHEF OR COOK, now to 9/15.

Excellent sal. plus bonus. Living quarters provided. Call 609-263-2211. (60-62)

NURSES, RN & PRACTICAL

Full or part time
STETSON HOSPITAL
1745 N. 4th St. PO 9-1260
Mrs. Carelli (60-66)

NURSE — R. N. 11 to 7 Shift.

Apply Personnel office Millville Hospital, Millville, N. J. 609-825-3500, extension 34. (62-68)

HOUSEKEEPER

\$70 a week to start, permanent position starting in September, live in. Complete charge of household. 609-823-4546. (62-64)

HELP WANTED-MALE-FEMALE

OFFICE TRAINEE

HS grad. Must be exp. Typing, general office procedures. Excellent Co. benefits, including vac., Blue Cross & profit-sharing. Salary open. Call RE 9-3929. (56-62)

NURSES, Registered, full time

RN's needed for additional staffing on 4-12 shift, in extended care facility in Bryn Mawr. Pay above scale. Good fringe benefits, outstanding working conditions. Call Mrs. Cranston, LA 5-8300, 10 AM-3 PM. weekdays. (56-64)

HAIRDRESSER. All around

operator. Salary plus commission. Pleasant working conditions. 609-663-3926. (56-62)

COOK—HOUSEKEEPER

Live in or out. Excellent working conditions. Good salary. Vineland, N. J. Call for appt. 609-691-0420 (60-66)

HOUSEKEEPER

One day a week. Experience & local refs. Must like children. Downingtown area. 269-8380. (56-67)

KEYPUNCH

Skilled Alpha Numeric operators for 1st and 2nd shifts. Full/part time. Attractive rates. Center City. Join our pleasant prestige staff now. Call Mrs. Seymour. KI 6-8181. (60-66)

WAITRESS WANTED. Good hours, good salary. Call MI 6-9973 before 5 PM. and after 7 call 828-5165 or apply at Wings Airport Grill. Wings Field, Stenton Ave. and Narcessa Rd. Blue Bell. (60-62)

Full charge. Knowl of A/P & A/R, payroll taxes and some typing. Call Mrs. Medica for interview. CE 6-4404. 533 N. 11th St. (60-62)

OPERATORS

Experienced all parts on girls coats. Steady work, high wage rate. Excellent fringe benefits. Apply in person, see Mr. Halamay.

GASTWIRTH BROTHERS
350 No. 16th St., 4th fl.
(No phone calls) Phila. (60-62)

SMAMPOO GIRL

Part time. Excellent working conditions. Valley Forge Area. 687-1792. (58-63)

NURSES AIDES

Mature women to work with severely handicapped children. All shifts available. Own transportation. Call 788-5215 (58-67)

KEYPUNCH OPERATORS

Experienced. National company. Excellent benefits. Call Mr. Stodart, 609-989-8300
An Equal Opportunity Employer (5-64)

BARMAIDS

Experience unnecessary. 1 mi. from A. C. Race Track. Room & bd. plus good tips and salary. 609-625-5801. Mays Landing. (60-66)

BOOKKEEPER

Part time. Experienced. Payroll, taxes, full knowledge of bookkeeping. Apply Personnel, C. A. ROWELL
Germantown & Chelton Ave. (60-66)

SCHOOL BUS DRIVERS

Position for School Bus Drivers are available. 12 and 66 passengers. 7 AM to 9 AM; 2 PM to 4:30 PM; either or both. Training program provided. Excellent opportunity for men or women. ROSE TREE MEDIA SCHOOL DISTRICT LO 6-7072, between 8 AM & 4 PM. (60-67)

HELP WANTED-MALE-FEMALE

JANITOR, driver. Daywork,

NE area. Gen'l jan. duties. School bus driver. Good pay. Benefits. OR 7-1600. (56-62)

WOODWORKER

Exp. in making sm. wood pts. for lamp trade. JE 3-7646. (56-62)

PUNCH PRESS OPERATOR

Plenty of Overtime All Benefits
ELECTRONIC TOOL & DIE
ME 5-0730 (60-62)

PLUMBER, 1st class, journey-

man, good wages, steady work. Wayne area. Jobbing and alteration shop. 8 AM-5 PM. MU 8-3366, after 6 PM 647-0827. (56-62)

MAN FOR PRODUCTION and Manufacturing plant. Immediate opening. No experience necessary. We offer excellent pay, fringe benefits. All day work. Call MI 6-3800 for interview. CRC CHEMICALS, Dresher, Pa. (56-62)

WOODWORK

MACHINE HAND. FULL OR PART TIME.
BA 3-7207. Phila., Pa. (56-62)

Men. Applications now being taken for farm truck and farm equipment operators. Must have valid N. J. driver's license.

SEABROOK FARMS CO., INC.
455-1000 (60-66)

AUTO BODY MEN (2). 1st class.

Excellent working conditions, all benefits. Call 609-665-2310. Ask for MacSuders. (60-62)

AUTO MECHANICS—We need two

"above average" mechanics to make "above average" wages, Year 'round work, no slack seasons, vacations, holidays, sick pay, hospitalization and other benefits. Albany Motor Mart. Call 609-641-3670. (60-63)

AUTOMOBILE LUBRICATOR

Experienced man preferred. Salary plus incentive, paid hospitalization, vacation, and uniforms. Clean modern shop. Apply in person to service manager.

DeANGELIS CADILLAC

1100 Livingston Ave. North Brunswick, N. J. (60-62)

AUTO MECHANIC

Experienced man preferred. Salary plus incentive, paid hospitalization, vacation, and uniforms. Clean modern shop. Apply in person to service manager.

DeANGELIS CADILLAC

1100 Livingston Ave. North Brunswick, N. J. (60-62)

AUTOMOTIVE Machine Shop man.

Man to do complete automotive machine service and motor rebuilding. Will train with mechanical aptitude to operate machines. Apply at 8 AM 5444 Transit & Terrace

DEPEW AUTO PARTS
Depew, N. Y. (60-62)

SCHOOL BUS DRIVERS

Position for School Bus Drivers are available. 12 and 66 passengers. 7 AM to 9 AM; 2 PM to 4:30 PM; either or both. Training program provided. Excellent opportunity for men or women. ROSE TREE MEDIA SCHOOL DISTRICT LO 6-7072, between 8 AM & 4 PM. (60-67)

HELP WANTED-MALE-FEMALE

AUTO MECHANIC. Tired of Front

end, Muffler under carriage and Warranty work? Tune up only! Clean, comfortable shop. Mr. Love. HA 4-5800. (56-62)

PORTER

General porter work. For Hi-Rise Apt. Hours: 10:30-7. Call MO 7-5160 for interview. (58-64)

LABORERS.

Skilled. Must have exp. for cement contractor. Good pay. Must have transp. 757-5673. (56-62)

MECHANIC, auto or truck, with

experience to work on special equipment. Steady work. Excellent conditions. SA 6-4712 (56-62)

MEN. Press operators, spot wel-

ders, also helpers for general factory work, sheet metal. Night shift 3:30-12.

METALSTAND CO.,

11200 Roosevelt Blvd., Phila., Pa. (56-62)

EXPERIENCED SPRAYERS for

kitchen cabinets. And Cabinet makers. Good salary. 201-363-3550 or 462-9014, Lakewood, N. J. (56-65)

MECHANIC. Experienced mechanic

wanted. Import or Domestic exp. Work in small congenial Shop, top pay plan for top man. All replies in strict confidence. Contact Pete Biley. 273-4800. CAHILL COFFEY INC., Summit, N. J. (58-64)

LEATHER WORKERS

Experienced or inexperienced. General all around work. Julius Brand Leather Co. 609-964-3040. (60-66)

TRUCK MECHANIC

Must have experience on both gas and diesel trucks and tractors; good fringe benefits. 354-3529. Mr. Jack Kelleher, Elizabeth, N. J. (58-67)

Experienced oil burner service and

clean up man, year round job, call for interview, 609-467-0357, 8 to 5 p.m. weekdays only. (62-68)

DOCK FOREMAN

NIGHTS
Our expanded operation opens many opportunities for future management positions. We are in need of a dock foreman with experience in the trucking industry. If you are willing to learn our method and have management plans for the future, call for appt.

287-1255
23 Vineyard Rd., Edison, N. J. (60-62)

CREDIT DEPARTMENT. We are

LIEPSNONIS

MŪZA, GIMUSI AUDROJE

Būna, sodininkas visą gyvenimą kone kasdien sodina vaismedžius. Žiemą juos savo krūtine užstoja nuo žvarbių vėjų. Kitas susižavi žvaigždėmis—ligi senatvės dega astronomija. Yra ir rašytojų, panašių į sodininką ar astronomą—reiškiasi tik vienoje srityje: ar poezijoje, ar prozoje, ar kritikoje. O štai K. Korsakas ir lietuviškas—Belskis—kritikas. Ir poetas. Jis neseniai pateikė eilėraščių knygą „Piūti.“ Šioji mūza gimė audroje.

O kada Korsakas pateko į audros sūkuri? Kai Lietuvą ir grandinėmis, ir erškėčiais, ir bado kilpa sušpaudė lietuviškas fašizmas. Vėtroje jaunuolis netylėjo. Ir už tai jį iškiso į šulinį—kalėjimą. Va kalėdamas 1928-1930 m. Šiauliuose ir Kaune K. Korsakas ir eiliavo.

Apie darbininką

Apie ką? O kas lyg milžinas gali nugalėti audrą? Darbininkas. Va politinis kalbys ir reiskė jo jausmus. jo viltį, o veržimąsi į ateitį.

Dainius už grotų išdirdiai sakė: „Mes—darbininkai!“ Tai nuo jų žingsnių skildavo akmenys—lėkdavo kibirkštys—nušviesdavo pro tamsą taką į socializmo krantą. Darbininkas nupieštas autoriaus emocijais. Su meile. Juk proletaras buvo savo laiko sažinė, švyturys.

Tokio kilmumo pabrėžimas—tai didelis autoriaus kūrinio žmogus. Juk fašistai tą žmogų drabstė ir drabstė purvu. O kaip proletaras sklaidė melą, rūkus? Jis turėjo dinamitą, streiką. Kai šimtai, kai tūkstančiai Prometėjų suledavo savo mintį, savo reikalavimus į vieną jūrą, prieš tą jūrą neretai pasitraukdavo policininkai, išnaudotojai. Jūros vilnis toliau nuvilnindavo. Fašistai statė krantines. Bet aukštos bangos ir pro jas prasisiverždavo.

Pagaliau tame klasių kovos okeane ir nuskeno lietuviško fašizmo pastatas, nuo 1926 metų ramstytas kalėjimais, durtuvais, angaulės voratinkliais. Prieš visa tai Korsako mūza, net imesta už grotų, anklatą grandinėmis. — protestavo, tiesos kūni daugelį nacių, skleidė tiesos žiežirbas.

Jis reiskė kalinio emocijas

Tai, kalėjime įziebtų eilėraščių pagrindinis herojus—tai kalbys. Autorius ir išreiškė jo subtiliausias emocijas. Ne, sukaustytais kovotojas nė nemano nusileisti savo skriaudikams. Jis pasiryžęs kovoti, degti, kol nuo jo smūgių grius priespaudos tvirtovės, grius senas pasaulis. Va tuomet pražys pavasaris ir socialiniame gyvenime...

Nemažai autorius ižiebt poezijos žiburių ir 1931 m. Tuomet jis jau buvo grįžęs namo. Bet kalėjimo įspūdžiai jo širdį degino įkaitinta geležimi. Juo labiau, kad dar ne visiems draugams atidarė kalėjimo vartus į gatvę, į gyvą gyvenimą.

Kai Korsakas išėjo, Lietuvos gamta, Nemuna

kaustė žiaurioji žiema. Tačiau Lietuvoje dar šalčiau buvo nuo fašistų siautėjimo. Todėl poetas ir toliau dainavo apie kalinį, kenčiantį už revoliucines idėjas. Dainius piktinosi ir tuo, kad, kur bepasisukdavo, susitikdavo su tartiufu, „turtinčiu ūki iš 120 hektarų...“

Kodėl jie taip jaudina?

Kalinio eilėraščiai labai jaudina. Kodėl? Todėl, kad šios eilutės tyros, kaip trykštantį versmę. O kaip autorius jas rašė? Aukštoje kameroje. Jis laikė plunksną. O iš bokšto jį sekė sargybinis, pasirusęs bet kurią minutę paspausti šautuvo mygtuką. O štai netikėtai iš vidų išiveržia prižiūrėtojai. Jie pripuola prie nebaigto kurti eilėraščio. Išsineša. Ar tik eilėraščių pagrobė? Širdį. Ir vėl autorius turi kovoti:

— Gražinkite man mano mūzą! Ko prieš ją drebate?! Gražinkite!

Bet visgi priešui pasisekė Korsako, kaip ir V. Montvilos, ne viena ranka rašti palaikyti po kalėjimo velėna. Tie žmonės, kuriuos Korsakas sutiko už grotų ir kuriuos apkaišė minčių vėliavomis, dabar labai gerbiami...

Fašistai manė, kad apgaudinėdami žmones, apgaudinėdami Lietuvą,—anąs ir istoriją. Tačiau istorija gudresnė. Jos apgauti nepavyko! Nepavyko todėl, kad buvo žmonių, kurie rėmėsi dialektika. Jie nuo dialektikos aukšto kalno matė pro grotas, pro rūklus matė socializmo erdves. Per audras reikia ištis į tas platumas. Ir yrėsi. Ir štai kurtas, kuris turėjo dinamitą, streiką. Kai šimtai, kai tūkstančiai Prometėjų suledavo savo mintį, savo reikalavimus į vieną jūrą, prieš tą jūrą neretai pasitraukdavo policininkai, išnaudotojai. Jūros vilnis toliau nuvilnindavo. Fašistai statė krantines. Bet aukštos bangos ir pro jas prasisiverždavo.

Korsako mūza moko giliai įvertinti ir dabartį. Ji iškovota tu, kurie nešė raundoną vėliavą kurie už grotni rašė eiles, kurie krito barikadoje, grumdamiės už saulėtą nūdieną, kurie orientavosi į ličičiaus filosofiją.

Ką ji man primena?

O ką man ši mūza Korsako primena? Jos posmus skaičiau tada, kada jos dar kvepėjo grandinių rūdimis, grotomis, kalinio duonos plutele. Štai eilėraščių „Tarp keturių sienų“ Jis mane sujaudino 1929 m. Tuomet dar nebuvau kalėjęs. Tačiau degiau didelę pagarbą tiems, kurie už tiesą atsisidūrė už apkaltų mūrų. Skačiau ir stebėjausi:

—Kodėl nėra parašo?

Kas ši eilėraščių parašė? Laišku paklausiau A. Venclovą. Jis atsakė: „Tai K. Korsako eilėraščių. Jis sėdi kalėjime. Cenzorius jo vardo nepraleido.“ Na, kaip praleis. Tautininkai jauna literatą paskelbė nusikaltėliu. O šis apie tiesą dainuoja! Va perskaitęs Smetonos priešininkai ir užsides simpatijoms politiui kaliniui. Tai baisu!

Taip, kalinio eilės mano širdyje rado labai purią dirva. Juk, kai skaičiau posmus, atskambėjusius su pančių akordais iš mūrinio narvo,—ir mano širdvie virė kunkuliavo audra. Tą audrą sukėlė buvęs krikdeimų seimo šulais. „mano“ direktorius J. Steponavi-

čius. Juk jis neseniai mane tardė, net liepė kambaryje padaryti kratą. Puolė ir kapelionas:

—Prieš mane socialistų spaudoje rašai!

Ir nebuvau tikras: ar, beškaitant eilėraščius, gimusius apkaustytame narve,—neisiverš policininkas ir ne-nuoves ten, kur kali poetas...

Korsakui išvydus laisvę, dažniau rodėsi spaudoje jo mūza. Supratau, tai už geležinių pančių išaugintas derlius.

Nenutildė nė priešio patrankos

Kada vėl Korsakas prisiminė savo mūzą? Kai vėl viršum Nemuno sugriaudė jo audra—hitlerininkų siautėjimas. Dabar rašytojas gyvena Penzoje. Tačiau jis labai aiškiai matė Lietuvą. Matė, rodos, kiekvieno dorą žmogaus veidą. Ir audra padiktavo kitas temas. Tai kova prieš fašistinius okupantus. Jis daug sukūrė eilėraščių, kuriuose pasmerkė išiveržėlius, pasmerkė biblioteku degintojus, žmonių žudikus.

Jo mūzos gausmą dabar stengėsi prarėkti, net nutildyti priešio patrankos. Bet visgi nuo poeto mūzos lūvo nuo nolos atšokinėjo fašistų kulkos, skeveldros. Taip, dabar dainiaus lyrokos eilutė—tai plienas, tai oranžitas. O audra buvo niokojanti. Ji mindė ir žmogų, ir gėlę, ir knygą. Ir sunku buvo mūza apšviesti saule. Ir visgi Korsakas suvėrė tai padaryti. Jis iškalė galva virš anksnų, virš žmonių, virš skeveldrų ir pamatė tolvie auštančią bergalės dieną.

Kas tą dieną artino? Mūsų armija, mūsų šilko audėjos, mūsų vynuogių augintojos, mūsų poetai, mūsų broliai ir sesės ant šešupės kranto tarp okupantų grandinės. Smerkdamos naktį, autorius prisiminė diena liepsnojusia ligi hitlerininkų užnuolimo Jis pvnė vaitiškai gimtai žemei: „Tu naši ir derlinga ligi karo buvai.“

Visa liaudis rėmė savo herojus—partizanus. Ir dainius, ju žvgiams įamžinti poezijos granite, iškalė tuos posmus. Tie posmai radijo bangomis atedavo į Lietuvą—tarybinius patriotus lydėio ir pergalės kranta. Jo ir Tėvynės karo audroje gimė eilėraščių atverčia ir mano lyriui pergyvenimų knygą. Štai 1942 m. vasario mėn. ji pamačiau Maskvoje. Jis gyveno Lietuvos atstovybės rūmuose. Buvo naktis. Jis mane nakvietė į savo kambari. Ištraukė storoką sąsiuvinį.

Pietūs pas J. ir K. Čiurlius

Sekmadienį, spalio 12 d., įvyks pietūs pas draugus Čiurlius 12 valanda. Jie gyvena Pattenburg, N. J.

Štai kelrodis: Pattenburg randasi prie kelio 22. Taigi tuo keliu ir reikia važiuoti tiek iš New Yorko pusės, tiek iš Eastono pusės. Iš New Yorko pusės Pattenburgas randasi kairėje pusėje kelio 22, iš Eastono—dešinėje. Automobilų vairuotojai žinote, kad privaziavus Pattenburg iškabą reikia išsisukti.

Mūsų apylinkės įvykiai Kaip pasiekti Cranfordą ir pikniko vietą

Jau Lietuva „išvaduota“ Mūsų mieste yra dvi radijo valandos ir abi konkuruoja viena prieš kitą šmeižime Tarybų Lietuvos.

Nustebau praėjusį savaitę išgirdus, kad vienas „radijušas“ jau pamiršęs Lietuvą. Visą valandą (lietuviškai ir angliškai) pašventė Čekoslovakijos „vadovavimui.“

Vieną galima pasakyti, kad kaip viena, taip ir kita programos miršta iš „skystumo.“ Rodosi, pasaulyje nėra jokių įvykių... Kaip ilgai gali laikytis tokios „programos“?

Vaikas sugavo išprievartautoją

Penkiolikmetis vaikas, Dennis Dunn, pradėjo sekti vyrą, Juan Rivera, kai jis matė, kad šis bando išprievartauti 16-metę merginą. Vaikas, pamatęs policijos mašiną, pradėjo šaukti, ir Rivera buvo suimtas.

Susipešė už marškinius

Eddie Ramos, 18 metų amžiaus, gyvenantis 214 Montrose Ave., Williamsburge, susibarė su savo vyresniu broliu už tai, kad brolis jam nenorėjo paskolinti marškinius.

Po kiek laiko, jų sesuo ir jos vyras, Alexander Vergies, susitikę Eddie, pradėjo išmetinėti jam, kam jis nešiojas brolio marškinius. Eddie švogeriui smogė į pilvą su dideliu peiliu ir pabėgo.

Dabar Eddie laikomas kalėjime po \$25,000 užstatu. Vergies randasi Greenpoint ligoninėje.

Gimdymų daugiau, mirčių mažiau

Long Island, Suffolk County, liepos mėnesį gimė 1,681 kūdikis, o mirimų buvo tik 538. Daugiausia mirė nuo vėžio ligos—171.

Sudegino Vietkongo vėliavą

New Yorke fašistiniai nusistatę jaunuolių grupė sekmdienį sudegino Vietkongo vėliavą prie City Hall. Iš viso dalyvavo demonstrantų ir stebėtojų tik apie 20. Jie priešingi JAV ištraukimui karių iš Vietnamo.

Queense, Jamaica, buvo užpulta nakties laiku „draft board“ bustinė. Viršininkai nepasakė, kiek nuostolių padaryta, bet sakė, kad lojalinė policija ir Federalis investigacijos biuras įvyki tyrinėja. Sakoma, kad daug drafto dokumentų buvo suplėšyta ir dažais aptaškyta.

Dabartiniu laiku penkis moterys New Yorke laukia teismo už užpuolimą ant „draft board“ Manhattane. Panašių atakų ant „draft board“ įvyko Milwaukee, Wis., ir Cottonsville. Md. Sakoma, kad šiuose pastaruosiuose užpuolimuose dalyvavo ir grupė kunigų.

19 metų tėvas suimtas už užmušimą dviejų metų įsūnyto berniuko. Jose Nieves iš Rockaway, kuris turi ir dukrą trejų metų, taip sumušė savo berniuką, kad tas mirė. Sakoma, kad vaikutis buvo paimtas iš auklėjimo namų.

Ieva

Kaip pasiekti Cranfordą ir pikniko vietą

1. Nuo Port Newark paimti kelią 22—Union-Plainfield—ir važiuoti iki beveik išvažiuosite iš Hillside. Į tiesiąją pusę dabokite užrašą Union ir ten įsukite.

2. Pavažiavę tuo keliu privažiuosite Garden State Parkway ir sukite į pietų pusę po kairiąją ranka iki sekanciam „Exit.“ Tai bus Kenelworth. Nusukę nuo Parkway pasukite po kairę į Kenelworthą ir vakarų pusę.

3. Čia bus kelias Boulevard ir tuo Boulevardu važiuokite tol, kol privažiuosite giraitę. Už tos giraitės bus trafiko šviesa bei Springfield Ave. Ant šviesos sukite į kairiąją ranką ir privažiavę Union College rasite gatvę Penn Road. Į ją sukite po tiesiąją ranką ir važiuokite, kol ta gatvė pasibaigs. Tuomet sukite į kairę ir palei mokyklą atsidursite po tiesiąją ranką į Brookside Pl. Pavažiavus keletą blokų rasite 460. Tai čia ir bus pikniko vieta.

Geriausio pasisekimo kelionėje! Pasimatysime piknike.

Ignas

KRISLAI

(Tąsa iš 1-mo pusl.)

prekybos sutartis beveik su visomis pasaulio šalimis, nepaisant kokios ten politinė santvarka. Bet Jungt. Valstijos nuolat trukdo prekybą su Tarybų Sąjunga.

Socialistinis prekybos principas yra prekėmis abipusio pasikeitimo uždavinys, neturintis savyje kokio nors pasipelnymo.

Kapitalistinis prekybos principas yra paremtas pelnu, be kurio negali būti jokios prekybos.

Jungt. Valstijų prekybininkai kaip tik ir laikosi to principo. Jie nori išlaikyti užsieninę prekybą savo kontrolėje, kad pasidarytų didžiulius pelnus.

Jungt. Valstijų prekybininkai jaučia, kad Tarybų Sąjunga laipsniškai užkariauja užsieninę prekybą, kuria amerikiečiai galėtų naudotis ir didelių pelnus daryti. Štai kodėl Amerika trukdo prekybą su Tarybų Sąjunga.

Michigano universiteto ekonomikos profesorius dr. Daniel B. Suits antai pasakė:

„Sekamais metais mes matysime žemiausią ratą tikro pakilimo Jungt. Valstijų ekonomikoje nuo 1958 metų atslūgimo.“

Tuo reikalu jau susirūpino Nixono administracija. Manoma apriboti iš užsienio įvežimą produktų, ypač pigių prekių iš Azijos ir Afrikos.

Geriausias ekonomikos pakėlimui stimuliantas—laisva prekyba su visomis socialistinėmis šalimis. Bet to bijojo Trumano, Eisenhowerio ir Johnsono administracijos, dabar nenori ir Nixono administracija.

Tėviškės spalvų gama

Kaunas. — Taip galima būtų apibūdinti Bronės Jacevičiūtės tapybos parodą, kuri atidaryta M. K. Čiurlionio dailės muziejuje. Beveik keturiasdešimtyje drobių—nuotaikingi, dvelkia tėviškės grožio peizažai, žmogiško nuoširdumo prisodrinti portretai, patrauklūs natūrmortai.

Sugrįžo sveiki ir gerai nusiteikę

Antradienį jau vidurnaktį didžiuliu Pan. Am. lėktuvu iš Maskvos per Copenhageną sugrįžo mūsų taurieji laisviečiai Bronė ir Valteris Keršuliai ir Jonas Gržas. Nė su vienu dar neteko plačiau pasikalbėti. Bet iš jų veiduose šypsenos matėsi, kad jie sugrįžo puikioje sveikatoje ir pakilia meupe. Matyt, jiems ši viešnagė mūsų gimtajame krašte gražiai pavyko.

Aišku, kad prie progos jie mums patys papasakos apie šią visą ilgą kelionę į Tarybų Lietuvą ir atgal. Rep.

Kuo tu vardu, mergeite!

Vokiečių istorikas T. Momzenas (1817-1903) važiavo tramvajumi. Šalia sėdėjo jo anūkė. Staiga Momzenas, kuris anksčiau apie kažką giliai mąstė, įdėb žvilgsnį į mergeitę, tartum pirmą kartą būtų ją matęs, ir paklausė:

— Kuo tu vardu, mergeite?

— Greta Momzen,—mandagiai atsako paklaustoji.

— Momzen? — nustemba mokslininkas.— Palauk, palauk — Momzen. Momzen... Ši pavardė man kažką primena.

Metafizika ir juodas katinas

Atomio branduolio tyrinėtoja O. Haną kažkas paklausė, ką jis galvoja apie metafiziką

— Tai juodo katino ieškojimas tamsiame kambaryje, kuriame iš viso nėra jokio katino,—šypsodamasis atsakė garsusis chemikas.

New Yorkas.—Trečiadienio naktį subombarduotas

Grace Midland Banko aštunto aukšto ofisas Wall St. apylinkėje, kuriame buvo laikomi vertybiniai popieriai (securities).

Parengimų Kalendorius

Rugpjūčio-August 24 d.

LLD 54 kp. rengia pikniką Lilijos Serelienės (Novak) sode, 460 Brookside Pl., Cranford, N. J. Pradžia 1 val. dieną. Nepaisant blogo oro, piknikas visvien įvyks. Kviečiame visus dalyvauti.

RUGSEJO-SEPT, 28 d.—

Ivyks banketas „Laisvės“ salėje. Bus brooklyniečių oficialus atidarymas metinio „Laisvės“ prenumeratų vajeaus, ir pagerbimas dviejų mūsų gerų draugų, kurie yra nenuilstanti veikėjai mūsų pažangaus judėjimo.

Spalio-October 12 d.

Pietūs pas J. ir K. Čiurlius jų sodyboj. Pradžia 12 val., Pattenburg, N. J. Prašome newyorkiečius ruošti užkandimui pas Čiurlius. Sekite skelbimą.

LAPKRIČIO (NOV.) 9

„Laisvės“ metinis koncertas, lenkų New National salėje, Brooklyn dalyje Greenpointe.

„LAISVĖ“ DIREKTORIŲ

posėdis įvyks šio pirmadienio vakarą, rugpjūčio 25 d. Sekretorius (61-62)

Worcester, Mass.

Olympia Parko Bendrovės Pietūs įvyks rugpjūčio 31 d. Pradžia 12:30 valandą. Kviečiame visus apylinkės lietuvius dalyvauti šiame bankete ir linksmai laikyti tyram ore praleisti ir susitikti savo senus draugus-kaimynus — LABOR DAY — ir bus skanių specialiai priruostų valgių. Su jūsų atsilankymu prisidėsime prie ant toliau parko palaikymo.

Iki pasimatymo!

Rengėjai.

Attention all clients of

PODAROGIFTS, INC.

We are pleased to advise you that as the result of negotiations with the President of Vnesheposyltorg held in the U.S.A. and a personal visit by Maurice Rifkin, President of Podarogiffts, Inc., to Moscow, changes and improvements in the method of accepting orders for gifts have been effected.

1. No longer will commissions or fees be deducted from the gross amount paid by purchasers of gifts. All commissions will be added to the NET AMOUNT OF THE ORDER, so that there will be no questions or misunderstandings between Vnesheposyltorg and the recipients.

2. Prices on merchandise have been reduced and a new price-list will be ready within a month or two. Copies of the new price-list will be mailed upon request, when ready.

3. Until that time, we recommend to our valued clients to send their gifts in the form of a MERCHANDISE ORDER (Gift Certificate), which will enable the recipients to obtain merchandise of their own choice.

ORDERS FOR AUTOMOBILE, "MOSKVITCH" are accepted as heretofore while the limited supply last.

For further information, please call our affiliates or their branches:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106
Tel. 215-925-3455

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel. 212-581-7729

COSMOS PARCEL EXPRESS CORP.
45 West 45th St., New York, N. Y. 10036
Tel. 212-245-7905

PODAROGIFTS, INC.

220 Park Avenue South

New York, N. Y. 10003

Tel. 212-228-9547